

BILTEN SUDSKE PRAKSE

BILTEN SUDSKE PRAKSE

BROJ: 13/2023

IZDAVAČ: SUD BOSNE I HERCEGOVINE
ZA IZDAVAČA: Minka Kreho, v.d. predsjednika Suda BiH

UREĐIVAČKI ODBOR:

Sudija Hilmo Vučinić, glavni i odgovorni urednik
Sudija Vesna Trifunović, zamjenik glavnog i odgovornog urednika
Sudija Redžib Begić
Sudija Staniša Gluhajić
Sudija Minka Kreho
Sudija Šaban Maksumić
Sudija Zvezdana Antonović
Sudija Jadranka Brenjo
Sudija Željka Krmek

SEKRETAR UREĐIVAČKOG ODBORA

Lejla Džaferbegović, pravna savjetnica Pravnog odjeljenja Suda Bosne i Hercegovine

Tehnički saradnici Uređivačkog odbora:

Emira Hodžić, registrar Suda Bosne i Hercegovine
Elma Čorbadžić, pravna savjetnica Pravnog odjeljenja Suda Bosne i Hercegovine, krivična oblast
Ena Granić Čizmo, pravna savjetnica- asistentica Suda Bosne i Hercegovine, krivična oblast
Milica Pranjić, pravna savjetnica Sekretarijata Suda Bosne i Hercegovine, upravna oblast
Una Pelak, pravna savjetnica Sekretarijata Suda Bosne i Hercegovine, građanska oblast

Lektor: *Lejla Karović*

Štampa: *Štamparija Fojnica d.o.o.*

Tiraž: 200

© Sud BiH, u Sarajevu. Sva prava su pridržana. Ovo izdanje je interna publikacija Suda Bosne i Hercegovine i elektronski je dostupna na službenoj web-stranici Suda Bosne i Hercegovine: www.sudbih.gov.ba.

S A D R Ź A J

I - STRUČNI RADOVI	7
II - SUDSKA PRAKSA	19
1. KRIVIČNO PRAVO	21
1.1. Materijalno pravo	22
1.1.1. Zastarjelost izvršenja kazne	22
1.1.2. Zamjena novčane kazne	23
1.1.3. Konstrukcija produženog krivičnog djela u vezi s principom „Ne bis in idem“	24
1.1.4. Oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom;	26
1.1.5. Odgovornost pravnog lica	27
1.1.6. Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti	28
1.1.7. Nesavjestan rad u službi (objektivni uslov inkriminacije)	30
1.2. Procesno pravo	33
1.2.1. Sastav Suda	33
1.2.2. Obavezna odbrana	34
1.2.3. Mjere prisustva u odnosu na pravo na rad	36
1.2.4. Kršenje mjera zabrane	37
1.2.5. Razlozi za pritvor	38
1.2.6. Uzimanje izjava i prikupljanje drugih dokaza (Dobrovoljna predaja predmeta)	40
1.2.7. Odbacivanje žalbe zbog odustanka od žalbe	41
1.2.8. Nepravo ponavljanje krivičnog postupka	43
1.2.9. Nadležnost Suda BiH	44
1.3. Međunarodna pravna pomoć	46
1.3.1. Provodivost zamolnice	46
1.3.2. Preuzimanje strane sudske presude	49

2. GRAĐANSKO PRAVO	51
2.1. Materijalno pravo	52
2.1.1. Naknada štete	52
2.1.2. Disciplinski postupak	53
2.1.3. Nejednako postupanje u ostvarivanju prava iz rada	55
2.1.4. Pravo na uvid i kopiranje konkursne dokumentacije koja sadrži lične podatke drugih kandidata	56
2.2. Procesno pravo	59
2.2.1. Stvarna nadležnost Suda Bosne i Hercegovine u imovinskim sporovima	59
2.2.2. Stvarna nadležnost Suda Bosne i Hercegovine u vlasničkim sporovima u vezi s imovinom obuhvaćenom Aneksom „G“ Sporazuma o sukcesiji između država sljednica bivše SFRJ“	60
2.2.3. Zakonske zatezne kamate na troškove parničnog postupka	64
2.2.4. Ponašanje podnosioca pravnog lijeka kao kriterij za ocjenu trajanja suđenja u razumnom roku	65
3. UPRAVNO PRAVO	67
3.1. MATERIJALNO PRAVO	68
3.1.1. Uslovi za dodjelu izbjegličkog statusa i statusa supsidijarne zaštite	68
3.1.2. Uslovi za skraćenje ili ukidanje mjera zabrane ulaska i boravka stranca na teritoriju Bosne i Hercegovine	68
3.1.3. Zaštita ličnih podataka	71
3.1.4. Pravo pristupa informacijama	73
3.1.5. Povrat više uplaćenih indirektnih poreza	75
3.1.6. Kršenje odredbi Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija	77
3.2. Procesno pravo	80
3.2.1. Status stranke u upravnom postupku	80
3.2.2. Sudska taksa u postupcima dodjele azila	82
3.2.3. Odlaganje izvršenja konačnog upravnog akta u postupcima javne nabavke	83

4. POSTUPAK PO IZBORNIM ŽALBAMA	85
4.1. Karakter oglašavanja na društvenim mrežama tokom trajanja izborne šutnje	86
4.2. Javno izražavanje koje ima karakter govora mržnje	87
4.3. Odgovornost članova biračkih odbora za pravilnost rezultata izbora	89
4.4. Obaveza političkih stranaka i nezavisnih kandidata za podnošenja finansijskog izvještaja	90

I - STRUČNI RADOVI

Sudija Hilmo Vučinić,
predsjednik i sudija Apelacionog odjeljenja Suda BiH

Ena Granić Čizmo,
pravna savjetnica – asistent Apelacionog odjeljenja Suda BiH

Krivično djelo – pronevjera u službi

Opšti je interes cjelokupnog društva i svakog građanina da državne i druge službe od javnog interesa pravilno i zakonito funkcionišu, jer samo tako one ispunjavaju svoju društvenu funkciju. Čistota, ispravnost, savjesnost, urednost i zakonitost u djelovanju državnih i drugih javnih službi su neophodne pretpostavke za njihovo efikasno i autoritativno funkcionisanje, s obzirom na to da povreda prava građana, odnosno drugih individualnih vrijednosti koje mogu biti ugrožene zloupotrebom spomenutih službi, predstavljaju daljnje posljedice povrede ove primarne vrijednosti.

Kada se govori o pronevjeri u službi, povreda zadataka i funkcija službe, implicira širu koncepciju, s obzirom na to da se radi o inkriminacijama koja nisu čisto službenička krivična djela i koja pored službenih, mogu vršiti i druga lica u službi ili uopšte na radu u državnom organu ili nekoj javnoj službi, ili ih mogu vršiti sva lica. Objekt zaštite kod predmetnog krivičnog djela, a koje krivično djelo potpada pod grupu onih kojima se štiti urednost službe uopšte, ne ograničava se samo na zakonito postupanje klasične državne administracije, već obuhvata i sve javne službe kao što su socijalne, kulturne, prosvjetne, zdravstvene, zatim službe u bankarstvu i finansijskom poslovanju, prometu roba i usluga, odnosno trgovini, međunarodnim ekonomskim transakcijama, te uopšte službe koje vrše javna ovlaštenja. Domaća zakonska regulativa je ujednačena u pogledu KZBiH (član 221.) i KZFBiH (član 384.)¹, dok suprotno

---

¹ **Krivični zakon BiH – član 221.**

(1) Ko s ciljem da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist prisvoji novac, hartije od vrijednosti ili druge pokretne stvari koje su mu povjerene u službi ili uopšte na funkciji u **institucijama Bosne i Hercegovine**, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, počinitelac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 50.000 KM, počinitelac će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

tome, krivični zakoni entiteta RS i BD BiH, predviđaju drugačija utemeljenja bitnih obilježja – član 316. KZRS i 378. KZBDBiH.²

Stoga, s obzirom na različitu zakonsku regulativu, a koja razlika se primarno ogleda u određenju mjesta gdje se može počiniti predmetno krivično djelo, primarno pitanje koje se postavlja jeste, da li se isto može učiniti samo u državnim (entitetskim, distrikt) institucijama ili pak u svakom obliku rada gdje se radi o povjeravanju na radu određenih materijalnih dobara?

Prema krivičnim zakonima RS i BDBiH nije sporno da radnja izvršenja može biti preduzeta kako u državnoj službi, tako i u pravnom licu.

(4) Novac, hartije od vrijednosti ili druge pokretne stvari, te pribavljena korist oduzet će se.

Krivični zakon FBiH – član 384.

(1) Ko s ciljem da sebi ili drugom pribavi protupravnu imovinsku korist prisvoji novac, vrijednosne papire ili druge pokretnine koje su mu povjerene u službi ili uopće na radu u institucijama u Federaciji, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(4) Novac, vrijednosni papiri ili druge pokretnine te pribavljena korist bit će oduzeti.

² **Krivični zakonik RS – član 316.**

(1) Ko protivpravno prisvoji novac, vrijednosne papire ili druge pokretne stvari koje su mu povjerene ili uopšte na radu u državnom organu ili pravnom licu, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako vrijednost pronevjerenih stvari iz stava 1. ovog člana ne prelazi iznos od 300 KM, a učinilac je imao namjeru da pribavi malu vrijednost, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina.

Krivični zakon BDBiH - član 378.

(1) Ko protivpravno prisvoji novac, vrijednosne papire ili druge pokretne stvari koje su mu povjerene u službi ili uopće na radu u institucijama Brčko distrikta BiH ili pravnom licu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako vrijednost pronevjerenih stvari iz stava 1. ovog člana ne prelazi iznos od 500 KM, a izvršilac je postupao s ciljem da pribavi malu vrijednost, kaznit će se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(3) Ako je djelom iz stava 1 ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi iznos od 10.000 KM izvršilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kaznit će se zatvorom od dvije godine do deset godina.

(4) Novac, vrijednosni papiri ili druge pokretne stvari, te pribavljena korist bit će oduzeti.

Suprotno tome, prema krivičnim zakonima BiH i FBiH, može nastati dilema – šta se smatra institucijama u smislu predmetne inkriminacije? Iako, i prema krivičnom zakonu FBiH, možemo primijetiti malu razliku koja ukazuje na mogućnost ove inkriminacije u okviru svake institucije, pravnog lica, organizacije – naznaka u *institucijama u Federaciji*.

Prema KZBiH se govori samo o institucijama Bosne i Hercegovine, ali takvo nešto u praksi i ne može dovesti do velikih problema, s obzirom na to da je upitno i kakvo se to pravno lice mimo državnog aparata može pojaviti na nivou BiH. Zakon o privrednim društvima je na entitetskim nivoima. Zato je za ove potrebe dovoljno razjasniti pitanje institucija prema KZFBiH, a isto bi svakako moglo biti primjenjivo i u slučaju delegiranja takvog pitanja na državnom nivou.

Krivično djelo pronevjera u službi prema sistemskom mjestu u posebnoj dijelu krivičnog zakona (svih krivičnih zakona), smješteno je *pod krivična djela protiv službene i druge odgovorne funkcije*, te je i na listi koruptivnih krivičnih djela.

Iako se ovim djelima, iz takve glave krivičnih zakona, ugrožavaju različite individualne vrijednosti, iz prirode i smisla ovih djela proizilazi da je njihov primarni objekat zaštite zakonito, savjesno i pravilno vršenje službene dužnosti i ovlaštenja. Dakle, riječ je o, kako je već istaknuto, opštem interesu cjelokupnog društva i svakog građanina da službe ispunjavaju svoju društvenu funkciju.

Očigledno na tragu ovakvih razmišljanja, i sudska praksa se bavila problematikom pitanja pojma „institucija“, koji se koristi u definiciji krivičnog djela pronevjere u službi, te je zaključeno da ista inkriminacija obuhvata ne samo javna, nego i privatna preduzeća.

Naime, u Biltenu sudske prakse Vrhovnog suda Federacije BiH, broj 1. iz juna 2010. godine, izdvojen je sljedeći stav o značenju pravnog pojma „institucija“ kao obilježja krivičnog djela iz člana 384. KZFBiH, gdje se navodi: „S obzirom da se u zakonskom opisu krivičnog djela pronevjere u službi iz člana 384. KZFBiH kao učinitelj djela ne određuje isključivo službena ili odgovorna osoba, zatim da se u zakonskom opisu djela kao predmet djela ne određuje samo novac, vrijednosni papiri ili druge pokretnine povjerene određenoj osobi u službi nego i novac, vrijednosni

papiri ili druge pokretnine povjerene određenoj osobi uopće na radu, da član 2. KZFBiH (značenje izraza u ovom zakonu) ne sadrži zakonsku definiciju pojma „institucija“, da zakonski opis djela ne sadrži bliže označenje pojma „institucija“ u smislu ograničenja tog pojma samo na javne institucije ili samo na institucije vlasti, te da se u zakonskom opisu ovog krivičnog djela ne govori o institucijama Federacije nego o institucijama u Federaciji, očito je da se pojam „institucija“ iz zakonskog opisa navedenog krivičnog djela mora shvatiti kao svaki oblik pravno organizovanog rada, a što su svakako i privatna preduzeća.“ (Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 070-0-Kžk-07-000018 od 18.2.2010. godine)

Potkrepu ovakvog stava nalazimo i u odlukama razmatranim pred Ustavnim sudom BiH, pa je tako u odluci Ustavnog Suda BiH, broj AP-1551/16 od 11. oktobra 2018. godine, potvrđen stav redovnih sudova da svojstvo učinioca krivičnog djela pronevjera u službi ima svako lice kojem su novac, vrijednosni papiri ili druge pokretnine povjereni u službi, odnosno da se ovo djelo može počinuti u svakom pravnom licu u Federaciji BiH. Pri tome, Ustavni sud BiH je u ovoj odluci podsjetio i da se u svojoj praksi već susretao sa sličnim, odnosno identičnim apelacionim navodom, te je u Odluci broj AP 1284/10 zaključio da identična obrazloženja redovnog suda u pogledu obilježja krivičnog djela pronevjera u službi iz člana 384. stav 2. KZFBiH nisu proizvoljna i apelaciju odbacio kao *prima facie* neosnovanu.

Dakle, možemo zaključiti da se po KZFBiH, a primjenjivo bi moglo biti i po KZBiH, da se, ako do takve problematike dođe, predmetna inkriminacija pronevjere u službi može počinuti u radu u svakoj „instituciji“ pravno organizovanog rada, na kom tragu su očigledno i bili zakonodavci u KZRS i BDBiH, kada su ovo pitanje konkretnije i definisali.

Primarni objekat zaštite je imovina koja se povjerava licu da, shodno pravilima institucije u kojoj radi i prema zakonu, upravlja, štiti ili obavlja neku drugu funkciju vezanu za imovinu, koja je najčešće u vlasništvu ili posjedu organa ili institucije. Osnovni oblik ovog djela je prisvajanje novca, hartija od vrijednosti ili drugih pokretnih stvari, kad su sami predmeti kojima je počinjeno krivično djelo povjereni službenom licu kroz obaveze i dužnosti i njegov rad unutar službe. Krivično djelo pronevjere je svršeno prisvajanjem novca i isto može biti izvršeno samo sa umišljajem kada je učinilac svjestan da prisvaja novac koji mu je povjeren u službi i na radu.

Komentari krivičnih zakona u pogledu poimanja **radnje prisvajanja** upućuju na krivično djelo utaje, kao tipično djelo protiv imovine. Stoga i za ovo krivično djelo je od značaja da se ne vrši oduzimanje već samo *prisvajanje*, jer se stvar već nalazi kod učinioca po nekom osnovu koji nije protivpravan (povjereno u službi). Dakle, radnja izvršenja se sastoji u prisvajanju stvari (novca, hartija od vrijednosti ili druge pokretne stvari) koja je učiniocu povjerena, te je ovo suštinsko obilježje ovog djela koje ga i čini protivpravnim, jer sve do tog momenta djelo ne postoji. Prisvajanje se sastoji u ponašanju učinioca prema stvari kao da je ona njegovo vlasništvo, te se može manifestovati na različite načine, kao što su trošenje, prodaja, davanje na poklon i sl. Ključna je činjenica da se novac, hartije od vrijednosti ili druga pokretna stvar nalazi kod učinioca u njegovom pritežanju po osnovu rada u službi, što će se dokazivati, ugovorima o radu, internim rasporedima o podjeli rada i ovlaštenjima pristupa takvim materijalnim dobrima.

S tim u vezi, već kod razmatranja same radnje prisvajanja, sud ujedno rješava i pitanje svojstva lica koje predmetnu inkriminaciju čini, a to, kako je već iz same zakonske definicije očigledno, nije službena ili odgovorna osoba kao kod drugih djela ove grupe (npr. zloupotreba položaja), već je izvršilac određen njegovim položajem u službi ili na radu u odnosu na navedene stvari, čime je obuhvaćen širi krug lica nego što obuhvata standardni pojam službeno ili odgovorno lice. Dakle, da bi se radilo o ovoj inkriminaciji kako to proizilazi iz pojma prisvajanja, istovremeno se preispituje svojstvo počinioca i okolnosti povjeravanja prisvojene stvari.

Pod povjerenim stvarima smatraju se stvari koje su u funkciji vršenja određene službe, koje su vezane za obavljanje određenih zadataka na radu, koje su dakle funkcionalno povezane sa vršenjem službene obaveze. Radi se o takvom odnosu u kojem to lice, u okviru službenih ovlaštenja, ima određena prava prema tim stvarima, određeni stepen samostalnosti u raspolaganju s njima u smislu da ih može davati na korištenje, da sa njima posluje i sl. Takav odnos ne postoji ako je jedna stvar nekom licu samo dostupna u vršenju službenih zadataka ili su njena ovlaštenja u odnosu na njih sporedna.³ To može biti i lice

³ Stoga ovo djelo ne čini kurir ili dostavljač u instituciji BiH koji prisvoji novac koji nosi na poštu; ili noćni čuvar koji iz skladišta dok noću čuva objekat uzme neku stvar; ili poštar koji otvori paket i uzme neku stvar. Pronevjera u službi bi postojala ako bi prisvajanje navedenih stvari izvršio službenik pošte koji otprema pošiljke, skladištar, magacioner, blagajnik, trgovac koji prodaje robu, blagajnik kućnog savjeta, ovlašteno lice za raspodjelu stvari u raznim humanitarnim organizacijama, društvima i sl.

kome stvari nisu neposredno povjerene na rukovanje i raspolaganje u službi, ako s obzirom na njegovu funkciju ili ovlaštenja, u njegovu kompetenciju spada i raspolaganje s tim stvarima. U ranije navedenom smislu, neće se raditi o pronevjeri ni onda kada lice prisvoji novac koji je u svojoj ustanovi, sportskom društvu i sl. skupljalo od svojih radnih kolega da bi za njih kupilo neke stvari, npr. ogrjev, zimmnicu i sl., što je naša ranija sudska praksa ponekada tretirala kao pronevjeru.⁴ Ovakvo stanovište se temelji na činjenici da se u ovakvim slučajevima ne radi o povjerenim stvarima, jer funkcija koju jedno lice stavlja samo u poziciju fizičkog odnosa s određenim stvarima (čuvanje, prenošenje i sl.) bez ikakvih ovlašćenja, nema onaj kvalitet odnosa „povjerene stvari“ koji zakon navodi u opisu bića djela i iz koga proizilaze određena prava i ovlaštenja, kao što su korištenje, davanje na upotrebu, poslovanje, rukovanje i sl. U svim ovim slučajevima ne radi se o krivičnom djelu pronevjere u službi već krivičnom djelu krađe.⁵

Naravno da se mora imati u vidu da nije uvijek lako odgovoriti na pitanje da li se radi o povjerenjima u smislu ovog djela, jer u mnogim slučajevima praktično utvrđivanje tog obilježja je dosta delikatno i skopčano je sa nizom teškoća.

Niko ne može kod krivičnog djela pronevjere reći da je prisvojeno materijalno dobro (novac, hartije od vrijednosti, pokretne stvari), fizički vidio da je učinitelj isto prisvajao, ali sud može naći da iz svih dokaza koji su navedeni proizilazi da je takvo dobro bilo dostupno učinitelju i da niko treći takvo nešto nije mogao uzeti, a da to lice kojem je povjerenje (učinitelj) ne zna i da ne može reagovati (vidjeti presudu apelacionog vijeća Suda BiH, broj S1 2 K 018604 16 Kžk od 14.12.2016. godine).

Djelo je dovršeno prisvajanjem navedenih stvari. Dovoljno je i samo sklanjanje stvari na određeno mjesto da bi se kasnije odnijele (npr. novac, određenih dragocjenosti i sl.), te djelo postoji u dovršenoj formi i kada imovinska korist nije ostvarena, jer je npr. učinilac spriječen u tome. Vraćanje pronevjerenih stvari ne isključuje krivično djelo pronevjere u službi, ali se može uvažavati pri odmjerenju kazne. Subjektivnu stranu bića djela čini **direktni umišljaj**, te je *specialis* namjera pribavljanja protivpravne imovinske koristi za

⁴ Komentari Krivičnih/kaznenih zakona u BiH, zajednički projekat Vijeća Evrope i Evropske Unije, 2005., str. 726.

⁵ Ibid.

sebe ili drugoga. Kod težih oblika potrebno je da umišljaj učinioa uključuje i predstavu da se radi o velikoj vrijednosti i da je njegova namjera baš prisvajanje takve vrijednosti, što će biti razmatrano kod pitanja kvalificiranog oblika i zbrajanja pojedinačnih pronevjerenih iznosa.

Ako se vratimo na sam **predmet ovog krivičnog djela**, novac, hartije od vrijednosti i druge pokretne stvari, u pogledu pojma novca, imamo definicije u krivičnim zakonima (član 2. stav 30. KZFBiH, član 123. stav 16. KZRS, član 2. stav 29. KZBDBiH, član 1. stav 28. KZBiH). Što se tiče hartija od vrijednosti, s obzirom na postojanje krivičnog djela krivotvorenja vrijednosnih papira, uz isto možemo pronaći i potrebnu definiciju koja se može koristiti i u kontekstu ove inkriminacije – šta se to smatra hartijama od vrijednosti. Ono što vrijednosni papir razlikuje od drugih isprava je načelo inkorporacije, tj. načelo da pravo koje je konstatirano na vrijednosnom papiru pripada jedino osobi koja je zakoniti imatelj vrijednosnog papira kao pismene isprave. Odgovarajućim entitetskim zakonima i zakonima BDBiH data je bliža definicija vrijednosnih papira: Zakon o obligacionim odnosima, Zakon o vrijednosnim papirima FBiH, Zakon o hartijama od vrijednosti RS i Zakon o papirima od vrijednosti BDBiH. Iz istih se može zaključiti da se vrijednosnim papirom smatra isprava ili elektronički zapis koji sadrži prava koja se bez istih ne mogu ni ostvarivati niti prenositi, a to su: dionice, obveznice, certifikati (izdati na rok dulji od godinu dana), ostali vrijednosni papiri dugoročnog karaktera, ugovor o investiranju na temelju kojih se mogu od trećih osoba pribavljati sredstva, druge prenosive isprave o investiranju, drugo pravo utvrđeno kao vrijednosni papir propisima relevantne Komisije za vrijednosne papire u (npr. FBiH). U pogledu pitanja šta je druga pokretna stvar koja može biti predmetom ove inkriminacije, odgovor se može naći u definisanju pokretnosti opštih djela protiv imovine, kao što je krađa. U tom smislu, pod pokretnim stvarima podrazumijevaju se oni predmeti koji se mogu pomjerati sa jednog mjesta na drugo, odnosno koji mogu biti odneseni. Pri tome nije važno agregatno stanje u kojem se predmet nalazi; predmet krađe mogu biti i gasovite, kao i tečne materije. U krivičnopravnom smislu kao pokretna stvar smatra se i svaka proizvedena ili sakupljena energija za davanje svjetlosti, toplote ili kretanja, telefonski impulse, kao i registrovani podatak koji je rezultat elektronske obrade podataka. Predmetom krađe mogu biti i one stvari koje su sastavni dio neke druge pokretne stvari ili dio stvari koja se po građanskom pravu smatra nepokretnom stvari (npr. sastavni dijelovi kuće: vrata, prozori, radijatori). Jednom riječju, sve stvari koje se mogu demontirati i odvojiti od glavne stvari, a da se bitno ne mijenja njihova supstancija, u krivičnopravnom smislu se smatraju pokretnim stvarima. Zemljište po pravilu

ne može biti predmet krađe, ali dio zemljišta (iskopan pijesak, zemlja) kao i plodovi sa zemljišta mogu.

Kada se ovakvi standardi dovedu u vezi sa samom prirodom poslova i širokim spektrom zadataka koji određenom licu mogu biti povjereni u obavljanju službe, potpuno je očekivano da se pronevjera može počinuti s bilo kojom od definisanih pokretnih stvari, iako je u praksi to najčešće novac.⁶

Značajno je ukazati na **bitnost konkretizacije činjeničnih pojedinosti** ovog krivičnog djela, kroz činjenične supstrate optužnih akata, odnosno kasnije izreku presude. Tako je u presudi Vrhovnog suda FBiH broj 09 0 K 014393 13 Kž od 14. 1. 2014. godine), ukazano: „*Kantonalni sud u Sarajevu u predmetu broj 09 0 K 014393 12 K, koji se odnosi na produženo krivično djelo pronevjera u službi, optuženu je oslobodio optužbe. Sud u obrazloženju navodi da je tužilac propustio čak i u optužnici naznačiti kada je tačno optužena preduzela pojedine krivičnopravne radnje prisvajanja novca, kao i da tužilac nije dokazao tačne iznose novca koje je optužena navodno prisvojila. Drugostepeni sud je odbio žalbu koju je tužilac izjavio protiv prvostepene presude dodavši da opis činjenica u optužnici i opisane krivičnopravne radnje optužene u optužnici ne predstavljaju radnje krivičnog djela.*“

U odnosu na krivično djelo „pronevjere u službi“ iz člana 221. KZBiH, u praksi se postavilo kao sporno i pitanje da li se zbirom iznosa više krivičnih djela pronevjere može konstituisati pravna kvalifikacija iz stava 2. i 3. ovog člana, **odnosno da li više sukcesivnih krivičnopravnih radnji mogu dovesti do kvalificiranih oblika.**

Jedno od stanovišta je da ako je učinitelj u više navrata prisvojio novac koji mu je bio povjeren u službi, pravna kvalifikacija djela ne može se zasnivati na zbiru navedenih novčanih iznosa. U tom slučaju radit će se o produženom krivičnom djelu iz stava 1. ovog člana, s obzirom da iste radnje predstavljaju kontinuiranu vremenski povezanu djelatnost počinjenu s direktnim umišljajem i to identičnim načinom postupanja i prema istom zaštitnom objektu.⁷ Ovakav stav crpi se iz konstrukcije produženog krivičnog djela, kao pravog realnog sticaja.

⁶ VS FBiH br. 06 0 K 008875 17 Kž od 28.3.2019. g. optuženi ... zbog k. d. pronevjera u službi iz čl. 384. st. 3. u vezi st. 1. KZ FBiH); VS FBiH br. 10 0 K 002300 15 Kž od 18.8.2016. g. optuženi ... zbog k. d. pronevjere u službi iz čl. 384. st 3. u vezi sa st. 1. KZ FBiH

⁷ Presuda Kantonalnog suda u Travniku, br. K-84/01, od 19.04.2004.

Međutim, suprotno tome, može se govoriti i o drugim stanovištima, koji za pozadinu imaju kriminalno političko neopravdanje pogodovanja optuženom licu kroz konstrukciju produženog krivičnog djela, kada je očigledan njegov umišljaj za prisvajanje veće vrijednosti: Pristup institutu produženog krivičnog djela koji bi onemogućavao pravnu kvalifikaciju težeg oblika, mogao bi predstavljati i pokušaj faktičkog izigravanja odredbi Krivičnog zakona koje sankcionišu najteže oblike predmetnog krivičnog djela. Prema odredbi člana 54. stav 2. KZBiH kod produženog krivičnog djela radnje počinjene u određenom vremenskom kontinuitetu s jedinstvenim umišljajem čine jedinstvenu cjelinu, te se radi i o tzv. „produženoj namjeri“ učinioca, koja kao takva podrazumijeva da odluka za svaku novu radnju iz sastava produženog krivičnog djela predstavlja volju da se nastavi ukupna djelatnost. Upravo zbog toga, produžena namjera egzistira kroz čitav period u kojem se poduzimaju zabranjene aktivnosti, ali ista svoj finalni domet ima u jedinstvenoj posljednici koja proizađe iz tako pojedinačno poduzetih radnji. Sve pojedinačne odluke upućuju na postojanje psihičkog kontinuiteta, pa kada taj kontinuitet u svojoj ukupnosti proizvode mnogo veće posljedice u odnosu na svaku pojedinačnu radnju, potpuno je opravdano zaključiti da u konačnici treba uzeti u obzir ukupan zbir štetne posljedice.

Pošto se ovdje radi o krivičnom djelu kvalifikovanom težom posljedicom (stavovi 2. i 3.), za njegovo postojanje potrebno je da je učinilac svjestan (da zna) da svojom radnjom upravo vrši pronevjeru veće vrijednosti, koji je opredjeljujući za pojedini kvalifikovani oblik krivičnog djela. S tim u vezi i može se zaključiti da učinitelju s obzirom na kontinuitet preduzetih radnji ne bi moglo ostati nepoznato da se sa svakom narednom pronevjerom povećava ukupna suma štete, pa sa aspekta kriminalne politike ne bi bilo opravdano da se isti kazni samo djelimično, za faktički samo jednu produženu radnju izvršenja, a da suštinski puni iznos velike vrijednosti, ostane nesankcionisan.⁸

U pogledu krivičnopravne prirode **obaveze oduzimanja novca**, vrijednosnih papira i drugih pokretnih stvari, KZRS i ne sadrži odredbu, kakvu sadrže KZBiH, FBiH i BDBiH, a to je: Novac, hartije od vrijednosti ili druge pokretne stvari, te pribavljena korist oduzet će se. Možda ovakva zakonska regulativa svoju potkrijepu crpi iz stava da za istim nije bilo posebne potrebe, jer je poznato da niko ne može zadržati imovinsku korist stečenu krivičnim

---

⁸ Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 070-0-KŽ-07-000044 od 11.9.2007. g.

djelom, a da u predmetnoj inkriminaciji imovinskopravni zahtjev, koji obično bude očigledan iz samih nalaza vještačenja pronevjerenih vrijednosti, ima primat nad oduzimanjem, o čemu su i u praksi izneseni stavovi.⁹

Odnos pronevjere u službi i zloupotrebe položaja i ovlaštenja

Komentari zakona su jasni: između ova dva djela isključen je sticaj po principu specijaliteta. Princip specijaliteta postoji bez obzira da li je specijalno djelo lakše ili teže, tj. da li je za njega propisana manja ili veća kazna. Dakle, ako uzmemo da je pronevjera u službi specijalno djelo u odnosu na zloupotrebu položaja, imala bi prednost po ovom principu.

Međutim, neće biti isključen sticaj s nekim drugim djelima protiv službene dužnosti koja se ponekad preduzimaju da bi se olakšalo ili prikrilo djelo pronevjere. Radi se prvenstveno o krivičnom djelu falsifikovanja službene isprave, što može da se vrši kako prije tako i poslije izvršenja pronevjere. U praksi je sporan i problematičan odnos pronevjere i krivičnog djela posluge. Razumije se da je relevantan subjektivni kriterijum, naime, da li je izvršilac imao namjeru prisvajanja ili samo posluživanja datim stvarima. Pri tome će često biti potrebna i procjena objektivnih mogućnosti izvršioca da vrati navedene stvari, kao i realnosti njegovih predviđanja da će ih moći vratiti. Trebalo bi uzeti da postoji pronevjera ako je izvršilac prisvojio stvari takve vrijednosti koje uopšte nije u mogućnosti nadoknaditi (npr. blagajnik potrošio veliki iznos novca); ili ako se nada da će vratiti novac koji će dobiti na sportskoj prognozi ili drugim igrama na sreću.

Konačno, za potrebe ovog rada je potrebno ukazati i na određene **procesne aspekte prekvalifikacije** u vezi s predmetnim krivičnim djelom, te ukazati na stav da se ne može govoriti o identitetu optužbe i presude ukoliko se presuda temelji na činjenicama koje su različite od činjenica sadržanih u optužnom aktu, bez obzira da li su činjenice u presudi „in favorem“ odnosno „in peius“ optužene osobe. Naime, u odluci VSFBiH br. 06 0 K 008916 17 Kž od 28.02.2019. g. navedeno je da je iz činjeničnog opisa djela u optužnici proizilazilo da je tužitelj optuženoj stavio na teret da je učinila produženo krivično djelo pronevjera u službi iz čl. 384. st. 3. u vezi sa st. 1. KZFBiH, a da je optužena pobijanom presudom oglašena krivom da je učinila krivično djelo nesavjestan

---

⁹ Vidjeti presudu Suda BiH, broj S1 2 K 021120 16 K od 13.10.2016. godine i AP 1551/16 od 11. oktobra 2018.

rad u službi iz čl. 387. st. 2. u vezi sa st. 1. KZFBiH. Međutim, nalazeći prekoračenje optužbe, Vrhovni sud je ukazao da je optužnicom optuženoj tužitelj stavljao na teret radnje učinjenja koje predstavljaju povredu isključivo jednog blanketnog propisa i to čl. 10. Zakona o finansijskom poslovanju, s ciljem da optužena sebi pribavi protupravnu imovinsku korist, a da je pobijanom presudom prvostepeni sud optuženu oglasio krivom za druge radnje učinjenja koje predstavljaju povredu drugih blanketnih propisa. Stoga je zauzet stav da se ne može govoriti o identitetu optužbe i presude ukoliko se presuda temelji na činjenicama koje su različite od činjenica sadržanih u optužnom aktu, bez obzira da li su činjenice u presudi „in favorem“ odnosno „in peius“ optužene osobe, jer bi u tom slučaju sud preuzeo ulogu tužitelja i optuženom stavio na teret i one činjenice koje tužitelj nije obuhvatio svojom optužnicom. Kako je prvostepeni sud optuženu oglasio krivom za druge radnje učinjenja u odnosu na potvrđenu i izmijenjenu optužnicu, koje tužitelj optuženoj uopće nije stavljao na teret, nije mogao biti prihvaćen stav da je optužena oglašena krivom za krivično djelo iz iste glave KZFBiH, da je riječ o blažem krivičnom djelu i da uslijed toga nije povrijeđen objektivni identitet optužbe, niti je prekoračena optužba.

Literatura:

- <http://sluzbenilist.ba/page/akt/cIJUD0nTcys=>
- https://www.pravosudje.ba/vstv/faces/docservlet?p_id_doc=38257
- https://pravosudje.ba/vstv/faces/let;jsession-id=34a61ab31e7d26d25510252879db0efad25e774fbc6e8640fe2e48d-68e375fe0.e34TbxyRbNiRb40Lb38TbhePa30Pe0?p_id_doc=26801
- https://www.pravosudje.ba/vstv/faces/docservlet?p_id_doc=6680
- https://www.pravosudje.ba/vstv/faces/docservlet?p_id_doc=55655
- <http://www.rs.cest.gov.ba/index.php/cest-usaid-file/prirunici/2649-vodic-u-procesuiranju-koruptivnih-kr-djela/file>
- Komentari Krivičnih/kaznenih zakona u BiH, zajednički projekat Vijeća Evrope i Evropske Unije, 2005.

II - SUDSKA PRAKSA

1. KRIVIČNO PRAVO

1.1. MATERIJALNO PRAVO

1.1.1. Zastarjelost izvršenja kazne

Član 16. *Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 3/2003, 32/2003 – ispr., 37/2003, 54/2004, 61/2004, 30/2005, 53/2006, 55/2006, 8/2010, 47/2014, 22/2015, 40/2015 i 35/2018)*

Apsolutna zastara izvršenja kazne nastupa bez obzira na radnje koje su poduzete u cilju izvršenja kazne, ukoliko protekne dvaput onoliko vremena koliko je po zakonu propisano vremena za zastarjelost izvršenja kazne, stoga apsolutna zastara izvršenja kazne teče tokom izvršenja kazne, tako da se izvršenje kazne mora izvršiti unutar roka apsolutne zastare.

Iz obrazloženja:

„Osuđeni svojom žalbom osnovano ukazuje da je u konkretnom slučaju došlo do nastupanja zastare, u ovom slučaju apsolutne. Prilikom analize pobijanog rješenja i donošenja ovakvog zaključka, Apelaciono vijeće se rukovodilo sljedećim činjenicama i okolnostima koje proizilaze iz spisa predmeta. Naime, osuđenom R.Š, izrečena je kazna zatvora pravomoćnom presudom Suda BiH S1 3 K 021712 16 K od 16.12.2016. godine, te od toga dana počinje da teče relativni rok zastare koji prema članu 16. stav 1. tačka e) KZBiH glasi: da se izrečena kazna zatvora neće izvršiti kada od dana pravomoćnosti presude kojom je kazna izrečena, protekne tri (3) godine, ako je izrečena kazna zatvora do jedne godine ili novčana kazna (tzv. relativna zastara).

Tok navedenog roka relativne zastare je prekinut najprije 19.5.2017. godine, kada je naređeno prinudno sprovođenje osuđenog u KPZ, budući da se nije dobrovoljno javio na izdržavanje kazne, zatim dana 14.6.2017. godine, kada je raspisana centralna potjernica za osuđenim, budući da nije zatečen na prijavljenoj adresi, kao i 15.8.2017. godine, kada je raspisana i međunarodna potjernica za osuđenim. Tada je posljednji put prekinut tok relativne zastare i počeo je teći iznova. Međutim, istim postupkom, kao niti ranijim postupcima, nije došlo do prekida u toku apsolutne zastare, jer bez obzira na navedene okolnosti, na tok apsolutne zastare *u svakom slučaju* ništa nije od uticaja.

Shodno odredbama KZBiH člana 18. stav 5. je propisano: *Zastarjelost izvršenja kazne nastupa u svakom slučaju kad protekne dvaput onoliko vremena koliko se po zakonu traži za zastarjelost izvršenja kazne.*

Osuđeni je po potjernici lišen slobode 9.1.2023. godine i 10.1.2023. godine mu je izdat uputni akt, kada je i stupio na izdržavanje izrečene kazne zatvora, te je apsolutna zastara nastupila nakon proteka dva puta onoliko vremena koliko je potrebno za relativnu zastaru, odnosno šest (6) godina na dan 23.2.2023. godine.

Vijeće će podsjetiti da je institut zastare i uspostavljen u cilju ukazivanja na okolnosti da se protekom određenog vremena gubi svrhovitost primjene određene mjere sa aspekta rehabilitacije. Po pojedinim pravnim shvatanjima¹⁰, na tragu pitanja svrhe kažnjavanja, institut apsolutne zastare čak ne prestaje niti faktičkim početkom izvršenja izrečene kazne, te se smatra da ista i svoj početak i kraj izvršenja mora imati u rokovima apsolutne zastare.

Na osnovu svega iznesenog, ovo Vijeće zaključuje da je iz stanja spisa očigledno nastupila apsolutna zastara izvršenja kazne zatvora, sve u skladu sa članom 16. stav 1. tačka e) KZBiH u vezi sa članom 18. stav 5. istog. Na osnovu svega navedenog, a temeljem odredbe člana 321. stav 1. i 3. ZKPBiH, odlučeno je kao u izreci.“

(Rješenje vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, S1 3 K 021712 23 Kž 13 od 5.6.2023. godine)

1.1.2. Zamjena novčane kazne

Član 47. *Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 3/2003, 32/2003 – ispr., 37/2003, 54/2004, 61/2004, 30/2005, 53/2006, 55/2006, 8/2010, 47/2014, 22/2015, 40/2015 i 35/2018)*

Kada se izrečena sporedna novčana kazna mijenja kaznom zatvora, dužina trajanja iste ne smije preći maksimum zapriječene kazne zatvora za

---

¹⁰ Milan Petranović, Zastara kaznenog progona i izvršenja kaznenih sankcija, dostupno na: www.vsrh.hr (pozivanje na pravno shvatanje sjednice Kaznenog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 10. novembra 2000. godine).

predmetno krivično djelo, a ne izrečene glavne kazne zatvora u tom predmetu.
Iz obrazloženja:

„Cijeneći žalbeni prigovor osuđenog, vijeće nalazi da je prvostepeni sud pravilno primijenio odredbe člana 47. KZ BiH, a koje upućuju da će Sud neuplaćeni dio novčane kazne zamijeniti kaznom zatvora. Vijeće također nalazi da je neosnovan prigovor kojim osuđeni navodi da je sada novčana kazna koja je izrečena kao sporedna kazna, postala dužeg trajanja od kazne zatvora od jedne (1) godine koja mu je izrečena kao glavna.

Član 47. stav 3. KZBiH propisuje da će se novčana kazna zamijeniti kaznom zatvora tako što će se za svaki započeti dnevni iznos novčane kazne, odnosno ako je novčana kazna bila izrečena u određenom iznosu, za svakih započelih 100 KM novčane kazne odrediti jedan dan zatvora, s tim što ne može prekoračiti propisanu kaznu za to djelo.

U konkretnom slučaju, zamjenom novčane kazne nije prekoračena kazna propisana za djelo porezne utaje iz člana 210. stav 3. KZBiH, a za koje je osuđeni oglašen krivim. Stav 3. člana 210. KZBiH propisuje: *Ko počini krivično djelo iz stava (1) ovog člana, a iznos obaveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 50.000 KM, ili ko počini krivično djelo iz stava (2) ovog člana, a iskazani iznos povrata ili kredita po osnovu indirektnih poreza prelazi iznos od 50.000 KM, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.*

(Rješenje vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, S1 2 K 025672 23 Kž 3 od 2.8.2022. godine)

1.1.3. Konstrukcija produženog krivičnog djela u vezi s principom „Ne bis in idem“

Član 54. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 3/2003, 32/2003 – ispr., 37/2003, 54/2004, 61/2004, 30/2005, 53/2006, 55/2006, 8/2010, 47/2014, 22/2015, 40/2015 i 35/2018) u vezi sa članom 4. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 3/2003, 32/2003 – ispr., 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005, 48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 – dr. zakon, 93/2009, 72/2013 i 65/2018)

Kod krivičnog djela porezne utaje ili prevare vrlo često se radi o konstrukciji produženog krivičnog djela, međutim, prilikom procjene da li se radi o presuđenoj stvari, takva konstrukcija ne sprječava izdvajanje inkriminisanog perioda koji nije obuhvaćen ranijom sudskom odlukom, te donošenja posebne odluke u vezi istog.

Iz obrazloženja:

“Prilikom donošenja svoje odluke, apelaciono vijeće je imalo u vidu i da se u konkretnom slučaju radi o konstrukciji produženog krivičnog djela, što je vrlo čest slučaj u predmetnim inkriminacijama poreznih utaja. S tog aspekta je razmotreno i pitanje da li se u tim slučajevima pitanje presuđene stvari može izdvojiti po pojedinim periodima, ili se po konstrukciji produženog krivičnog djela proteže na kompletnu inkriminaciju u njenoj cijelosti. U tom pogledu, ovo vijeće je zaključilo da se u konkretnom slučaju pitanje presuđene stvari nije moglo odraziti na kompletan inkriminirajući period i radnje. Izvršenje krivičnog djela porezne utaje za koje se optuženo pravno lice osuđuje predstavlja samostalnu i autonomnu kriminalnu količinu, koja u konkretnom slučaju predstavlja potpuno samostalno produženo krivično djelo poreske utaje koje nije, i ne može biti, obuhvaćeno konstrukcijom produženog krivičnog djela na način da čini jedinstvenu i neodvojivu cjelinu sa presuđenom stvari po rješenju Općinskog suda u Travniku. Stoga je vijeće zaključilo da bi, i sa stanovišta kriminalne politike, bilo posve neopravdano da se ovdje radi o presuđenoj stvari u cijelosti, s obzirom na to da bi isto bilo u suprotnosti i s namjerom konstrukcije produženog krivičnog djela u materiji prividnog sticaja, te krivičnopravnom svrhom koju ona ima.

U konkretnom slučaju se i u preostalim radnjama (izdvojenim iz pravomoćno presuđene stvari po rješenju iz prekršajnog postupka) konstituiše produženo krivično djelo, s obzirom na radnje koje su preduzeli osuđeni M.V. i V.B., a čija posljedica je raspolaganje protivpravnom imovinskom koristi od strane optuženog pravnog lica. Pri tome, radi se i o saizvršilaštvu, s obzirom na zajedničko djelovanje.“

*(Drugostepena presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, S1 2 K 010164
23 Kžk od 27.7.2022. godine)*

1.1.4. Oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

Član 110. i 111. *Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 3/2003, 32/2003 – ispr., 37/2003, 54/2004, 61/2004, 30/2005, 53/2006, 55/2006, 8/2010, 47/2014, 22/2015, 40/2015 i 35/2018)*

Sud u krivičnom postupku ne može donijeti odluku da osuđenog zbog slabog imovinskog stanja oslobodi obaveze vraćanja imovinske koristi stečene izvršenjem krivičnog djela, a koja je dosuđena osuđenom shodno imperativnim odredbama članova 110. i 111. KZBiH po pravomoćnoj presudi.

Iz obrazloženja:

“Nadalje, ovo vijeće nalazi i kontradiktornost stavova tačke I i II pobijanog rješenja, kako to žalba pravilno ukazuje, budući da Sud u pobijanom rješenju konstatuje da nisu ispunjeni zakonski uslovi za opoziv uslovne osude, a potom se upušta u ispitivanje uslova iz člana 63. stav 2. KZBiH i donosi odluku kojom osuđenog oslobađa obaveze vraćanja imovinske koristi stečene izvršenjem krivičnog djela. Prvostepena odluka pri tome zanemaruje da je pravomoćnom presudom obaveza vraćanja imovinske koristi stečene izvršenjem krivičnog djela, osuđenom dosuđena shodno imperativnim odredbama članova 110. i 111. KZBiH, koje jasno propisuju da niko ne može zadržati imovinsku korist stečenu izvršenjem krivičnog djela. Dakle, sud je u konkretnom prekoračio svoja ovlaštenja i zašao u sferu izvršnog postupka, u okviru kojeg će po pravilima koja važe za isti, Sud raspravljati, između ostalih i o okolnostima na koje se osuđeni pozivao u toku ovog postupka. Osim toga ovo vijeće ističe da ni u kom slučaju prilikom donošenja odluke ne smiju biti zanemareni interesi oštećenog, kojem u konkretnom slučaju nije dosuđen imovinskopravni zahtjev, pa je oduzimanje imovinske koristi, jedina mogućnost oštećenom za namirenje njegovih potraživanja.”

(Rješenje vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, S1 2 K 033903 23 Kž 4 od 3.7.2023. godine)

1.1.5. Odgovornost pravnog lica

Član 124. *Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 3/2003, 32/2003 – ispr., 37/2003, 54/2004, 61/2004, 30/2005, 53/2006, 55/2006, 8/2010, 47/2014, 22/2015, 40/2015 i 35/2018)*

Prema modelu izvedene odgovornosti pravnog lica, a koji je prihvaćen i u krivičnom zakonodavstvu BiH, preduslov za postojanje odgovornosti pravnog lica za krivično djelo jeste postojanje krivičnog djela učinioca učinjenog u ime, za račun ili u korist pravnog lica.

Iz obrazloženja:

“Stoga, analizirajući žalbene prigovore, te dovodeći iste u vezu sa zaključcima prvostepenog suda, apelaciono vijeće se rukovalo i samom prirodom krivičnog djela porezne utaje, te svakako bogatom praksom iz koje su proizašli različiti prepoznatljivi modusi učinjenja djela, i profil lica odgovornih za ovo krivično djelo, u šta se predmetni slučaj ne uklapa. Težina inkriminacije, kakva je porezna utaja, kojom se faktički podriva jedan državni sistem, zahtijeva svestrano preispitivanje, kako iz razloga nedopustivosti da lica koja su uistinu kriva ne prođu nekažnjeno, tako i sa aspekta da se isto djelo ne obezvrijedi radnjama koje očigledno nisu u okviru standarda za to krivično djelo, a koje impliciraju izostanak namjere, kao ključnog elementa u počinjenju predmetne inkriminacije.

Kod donošenja ovakvog zaključka, apelaciono vijeće se rukovalo i teoretskim poimanjima namjere u predmetima poreznih utaja, a koje se svode na namjeru koja pretpostavlja postojanje direktnog umišljaja, dok umišljaj obuhvata svijest o svim stvarnim obilježjima bića krivičnog djela: o samoj radnji izvršenja, posljedici po budžet, uzročnoj vezi između radnje i posljedice, kao i odgovarajućoj volji da se ostvari pravo iz poreznog zakonodavstva koje se inače ne bi imalo ostvariti (npr. povrat).

Upravo u konkretnom predmetu ovo vijeće cijeni da Tužilaštvo opisom navodno počinjenih inkriminacija kao i ponuđenim dokazima, nije ispunilo zahtijevane standarde predmetne inkriminacije, što je prvostepeni sud pravilno ocijenio, polazući zaključke o istom, i opravdano se priklanjajući načelu *in dubio pro reo*. Niti žalbenim prigovorima, isticanjem navodnih manjkavosti

u prvostepenoj presudi, te ponavljanjem svog viđenja ove krivične stvari, Tužilaštvo ne uspijeva u svojoj obavezi da teretom dokazivanja kod Suda postigne uvjerenje van razumne sumnje, da se u konkretnom slučaju radi o krivnji optuženog M.T. za krivično djelo kojim se tereti, a da bi se samim tim dalje pristupilo preispitivanju krivnje pravne osobe, čija odgovornost je izvedene prirode spram fizičkog počinioca.

Tužilaštvo je upućivanjem zamjerki prvostepenoj presudi ostalo isključivo dosljedno svojoj koncepciji viđenja ovog krivičnog predmeta i iz te vizure tražilo navodne propuste prvostepenog suda, vršeci jednostranu ocjenu izvedenih dokaza, na način kako to samo žalbi odgovara, nezavisno od stvarnog dosega i značaja svakog od provedenih dokaza i njihove dokazne vrijednosti. Polazeći od takve premise argumentacija žalbe ostala je u sferi sebi kreiranog autonomnog područja, a time i nužno ograničenog značaja. Drugim riječima, ključna ishodišta žalbe ne nalaze potrebnu verifikaciju u cjelini dokazne građe kojom bi se poljuljali zaključci prvostepene presude u vezi s nedokazanosti navoda optužbe.“

(Drugostepena presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, S1 2 K 031686 23 Kž od 28.3.2022. godine)

1.1.6. Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti

Član 145.a) *Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 3/2003, 32/2003 – ispr., 37/2003, 54/2004, 61/2004, 30/2005, 53/2006, 55/2006, 8/2010, 47/2014, 22/2015, 40/2015 i 35/2018)*

Kod krivičnog djela izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti potrebno je da radnja učinjenja bude samo objektivno pogodna da prouzrokuje ili intenzivira nacionalnu, rasnu ili vjersku mržnju. Krivično djelo izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti je svršeno samim poduzimanjem neke aktivnosti koja može dovesti do izazivanja ili raspirivanja mržnje ili netrpeljivosti, to jeste nije neophodno da su te aktivnosti dovele do nastupanja posljedice.

Iz obrazloženja:

“Prije iznošenja zaključka o ispunjenosti obilježja ovog krivičnog djela u radnjama optuženih, vijeće će dati kraću analizu krivičnog djela „Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti“, iz člana 145a. stav 1. Krivičnog zakona BiH, a koje glasi: *Ko javno izaziva ili raspiruje nacionalnu, rasnu ili vjersku mržnju, razdor ili netrpeljivost među konstitutivnim narodima i ostalima, kao i drugima koji žive ili borave u Bosni i Hercegovini, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine*”.

Ovo krivično djelo se nalazi u glavi XV Krivičnog zakona BiH, u grupi krivičnih djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina kojim se štite ona sada već tradicionalna, klasična, politička i demokratska prava čovjeka i građanina. Međutim, iz same dispozicije se može zaključiti da se propisivanjem ovog krivičnog djela štite, prije svega, ustavni poredak, država i njeno unutarnje harmonično funkcioniranje, zajednički život i tolerancija između konstitutivnih naroda i ostalih, te drugih koji žive i borave u BiH, zaštitom prava na dostojanstvo i zaštitom ugleda i prava s obzirom na njihov identitet i pojedinci kao pripadnici konstitutivnih naroda i ostalih te drugi koji žive i borave u BiH.

Počinitelj osnovnog oblika ovog krivičnog djela može biti svaka osoba, a neposredni zaštitni objekt ovog krivičnog djela je nacionalna, vjerska i rasna jednakost pripadnika bh. konstitutivnih naroda, ostalih, kao i drugih koji žive ili borave u Bosni i Hercegovini.

S obzirom na to da se za određivanje radnje učinjenja ovih krivičnih djela koriste nesvršeni („ko izaziva ili raspiruje“), a ne svršeni glagolski oblik (na primjer, „ko je izazvao ili raspirio“), za postojanje svršenog krivičnog djela nije potrebno i da je mržnja, razdor ili netrpeljivost izazvana ili rasplamsana. Potrebno je samo da je preduzeta radnja koja je objektivno pogodna da prouzrokuje ili intenzivira nacionalnu, rasnu ili vjersku mržnju. Da li određena radnja ima takav kapacitet procjenjuje se s obzirom na njenu sadržinu i značaj, kontekst u kojem je preduzeta, status njenog počinitelja i kome je i na koji način bila upućena.

Iz analizirane odredbe krivičnog djela iz člana 145.a stav 1. Krivičnog zakona BiH jasno je vidljiv element javnosti, odnosno činjenica da je za postojanje ovog krivičnog djela potrebno da je učinjeno u javnoj sferi. Međutim,

kako se radnjom učinjenja ovog krivičnog djela može smatrati samo ona radnja koja je pogodna da izazove ili rasplamsa navedene oblike mržnje, razdora ili netrpeljivosti, takav efekat teško će se moći pripisati radnji koja nije javno preduzeta. I u teoriji i u sudskoj praksi postoji saglasnost da se ovi oblici mržnje mogu izazvati i raznim oblicima izražavanja (govorom, slikama, crtežima, pokretima, tekstom).

Dakle, izazivanje ili raspirivanje nacionalne, rasne ili vjerske mržnje ili netrpeljivosti može se izvršiti na različite načine i različitim sredstvima: govorom, natpisom i drugim radnjama, čime se utiče na to da se stvaraju ili jačaju određena osjećanja ili stav prema nekom narodu ili etničkoj zajednici.

Djelo je svršeno samim preduzimanjem neke aktivnosti koja može dovesti do izazivanja ili raspirivanja mržnje ili netrpeljivosti, tj. nije neophodno da su te aktivnosti i dovele do izazivanja ili raspirivanja mržnje ili netrpeljivosti, odnosno da je nastupila posljedica. Dakle, sama posljedica ovog djela je ugrožavanje ravnopravnosti građana, bez obzira na nacionalnu, rasnu ili vjersku pripadnost, odnosno ugrožavanje zajedničkog života svih građana, pripadnika bh. konstitutivnih naroda, ostalih, kao i drugih koji žive ili borave u Bosni i Hercegovini.”

(Drugostepena presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, S1 3 K 039045 22 Kžk od 22.6.2022. godine)

1.1.7. Nesavjestan rad u službi (objektivni uslov inkriminacije)

Član 224. *Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 3/2003, 32/2003 – ispr., 37/2003, 54/2004, 61/2004, 30/2005, 53/2006, 55/2006, 8/2010, 47/2014, 22/2015, 40/2015 i 35/2018)*

Kada optuženi započete službene radnje i dovrši, ostvarivši obilježja bića krivičnog djela nesavjestan rad u službi iz člana 224. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZBiH, ali uz izostanak posljedice (teže povrede prava drugog ili imovinske štete) kao vida objektivnog uslova inkriminacije, u tom slučaju radnje optuženog nisu stekle karakter kažnjivih jer nije ispunjen dodatni uslov za postojanje ovog krivičnog djela.

Iz obrazloženja:

„S tim u vezi, analizom utvrđenog činjeničnog stanja od strane pretresnog vijeća, apelaciono vijeće zaključuje da je pretresno vijeće akcenat stavilo na neispunjenost obilježja bića krivičnog djela, navodeći da izostanak posljedice (imovinska šteta u konkretnom slučaju) predstavlja jedno od bitnih obilježja ovog krivičnog djela, dok ovo vijeće ističe da se radi o objektivnom uslovu inkriminacije.

Naime, okolnosti koje se označavaju kao objektivni uslovi inkriminacije, ne pripadaju obilježjima bića krivičnog djela, iako se nalaze u zakonskom opisu krivičnog djela i bez njih krivično djelo ne postoji. Na način da uslovljavaju postojanje određenog krivičnog djela, nastupanjem povrede određenog kvaliteta, njihova funkcija je usmjerena ka ograničavanju krivične represije i to na one slučajeve kada je kažnjavanje opravdano. Po svom karakteru ove okolnosti uglavnom predstavljaju posljedicu učinjenog djela, ali ih često sam zakon, odnosno teorija i praksa redovno uzimaju kao dodatne uslove van bića djela od kojih zavisi da li će to krivično djelo postojati.

„Može se reći da nije svako nepoštovanje, svako kršenje jedne pravne norme dovoljan razlog – uslov za krivičnu odgovornost i krivičnu osudu. Nužan svakako jeste, ali dovoljan najčešće postaje tek onda kada se ispuni taj još jedan dodatni uslov, najčešće u jednom kvantitativnom smislu, što cijeloj situaciji daje jedan posebniji kvalitet veće protivpravnosti i protivmoralnosti, veće „kriminalnosti“ i veće „društvene opasnosti“. Taj dodatni, nužni uslov, u stvari nazivamo objektivni uslov inkriminacije.“¹¹

Znači da kada je riječ o objektivnom uslovu inkriminacije, krivična odgovornost ne zavisi od učinioca i njegovog subjektivnog odnosa prema djelu, već od toga da li će se ostvariti traženi (propisani) objektivni uslov inkriminacije, što opet znači da za nečiju krivičnu odgovornost nema značaja da li je on u pogledu objektivnog uslova inkriminacije bio vin (kriv) ili ne.

Dakle, objektivni uslov kažnjivosti ne predstavlja obilježje bića krivičnog djela iako se nalaze u zakonskom opisu krivičnog djela, već predstavljaju dodatni uslov za postojanje krivičnih djela kod kojih su predviđeni. Krivična djela kod kojih postoje objektivni uslovi inkriminacije su krivična djela kod

---

¹¹ Nataša Mrvić, *Prekršaji u pravnom sistemu Jugoslavije*, Beograd, 1989., str. 23.

kojih je posljedica apstraktna opasnost za neko dobro, a ista će se konkretizovati i ostvariti tek ispunjenjem tog uslova. Drugim riječima, razlog da se za neko ponašanje propiše kazna, odnosno da se ono inkriminiše, jeste postojanje opasnosti da će nastupiti neželjena posljedica, a da bi se počinitelj za krivično djelo kaznio, u praksi je potrebno da ista i nastupi.

U konkretnom slučaju optuženi radnjama, kako je to opisano u izmijenjenoj optužnici, jeste ostvario obilježja bića krivičnog djela nesavjestan rad u službi iz člana 224. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZBiH, ali izostanak posljedice, neovisno od toga što je taj izostanak rezultat djelovanje izvan radnji samog optuženog, predstavlja izostanak objektivnog uslova inkriminacije kao dodatnog uslova za postojanje krivičnog djela. Imajući u vidu da je funkcija ovih uslova, kako je naprijed navedeno, usmjerena na ograničavanje krivične represije i sužavanje kriminalne zone samo kada je kažnjavanje opravdano, izostanak imovinske štete kao posljedice u konkretnom slučaju upućuje na neopravdanost kažnjavanja.“

*(Drugostepena presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, S1 2 K 036755
22 Kž od 17.11.2022. godine)*

1.2. PROCESNO PRAVO

1.2.1. Sastav Suda

Član 24. *Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 3/2003, 32/2003 – ispr., 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005, 48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 – dr. zakon, 93/2009, 72/2013 i 65/2018)*

Određivanje pritvora nakon izricanja prvostepene presude u isključivoj je nadležnosti sudećeg vijeća ili vijeća iz člana 24. stav 7. ZKPBiH, zbog čega se ne može opravdati postupanje sudije pojedinca samo iz razloga specifične okolnosti lišavanja slobode optuženog izvan radnog vremena Suda.

Iz obrazloženja:

„Analizom pobijanog rješenja i uvidom u spis predmeta, apelaciono vijeće je zaključilo da je rješenje o određivanju pritvora doneseno od funkcionalno nenadležnog sudije, odnosno počinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka a) ZKPBiH, zbog čega se radi o nezakonitoj odluci već na prvom testu preispitivanja žalbenih tvrdnji, pa se ovo vijeće nije ni upuštalo u daljnja ispitivanja prigovora.

Kada ovako zaključuje, ovo vijeće prevashodno polazi od toga da se prilikom donošenja svake odluke, a naročito kada se radi o odluci kojom se uskraćuju istaknuta konvencijska prava, mora voditi računa o fazi u kojoj se krivični postupak nalazi, te, shodno tome, funkcionalnoj nadležnosti suda. Upravo je to razlog što i sam procesni zakon izdvaja odredbu člana 138. ZKPBiH, kao poseban slučaj određivanja pritvora. Nakon izricanja prvostepene presude prestaju da se primjenjuju zakonske odredbe o pritvoru koje važe za prethodni i glavni krivični postupak, te se primjenjuju krivičnoprocesne odredbe koje ispunjavaju konvencijski standard „zakonitog pritvora na osnovu presude nadležnog suda“.

Shodno navedenom, cijeneći da je u konkretnom slučaju prijedlog za pritvor podnesen u vezi s krivičnim djelom i postupkom u kojem je izrečena prvostepena osuđujuća presuda (nepravosnažna), kao i da je povodom takvog

prijedloga bilo zakazano ročište za dan 23.10.2023. godine, nesporno je da je funkcionalna nadležnost isključivo kod sudećeg vijeća ili vijeća iz člana 24. stav 7. ZKPBiH, te isto ne depasira specifična okolnost lišavanja slobode optuženog tokom vikenda, neradnih dana, ili izvan radnog vremena Suda, zbog čega se ne može opravdati donošenje odluke sudije pojedinca.

U tom pogledu, apelaciono vijeće napominje da je tačno da je *hitnost u postupanju* značajan aspekt člana 5. EKLJP, kao i domaćeg procesnog zakonodavstva u odredbama koje se odnose na lišavanje slobode lica. Međutim, isto ne može prevladati nad zakonitosti odluke koja svoj primarni test ima u donošenju od strane stvarno i funkcionalno nadležnog suda. Navedeno je naročito izraženo u konkretnom slučaju, gdje ovo vijeće podsjeća na fazu u kojoj se krivični postupak nalazi, a to je nakon izricanja prvostepene osuđujuće presude, kao i da je postojao prijedlog tužioca za određivanje pritvora, povodom kojeg je bilo zakazano i ročište. S tim u vezi, optuženom je prilikom lišavanja slobode i zadržavanja bilo jasno u vezi s čim se takva radnja provodi, pa je hitnost u predočavanju šta mu se stavlja na teret u ovom slučaju manjeg značaja nego u ranijim fazama krivičnog postupka kao što je istraga. Dakle, primarni osnov po kojem se donosi odluka o pritvoru nakon izricanja prvostepene presude jeste u članu 138. ZKPBiH, te se svaka poduzeta radnja i odlučivanje mora posmatrati shodno fazi u kojoj se krivični postupak nalazi, pa, u skladu s navedenim, cijeliti funkcionalna nadležnost suda. Stoga, kako je prethodno istaknuto, ovu obavezu ne umanjuje postojanje okolnosti da se određena radnja dešava u neradnim danima, odnosno izvan radnog vremena, te isto ne može biti osnov za postupanje suprotno zakonskim odredbama o sastavu suda.“

(Rješenje vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, S1 1 K 024608 23 Krž 5 od 26.10.2023. godine)

1.2.2. Obavezna odbrana

Član 45. *Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 3/2003, 32/2003 – ispr., 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005, 48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 – dr. zakon, 93/2009, 72/2013 i 65/2018)*

Nema povrede člana 6. Konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, u slučaju kada Sud postavi advokata protiv volje optuženog, ako je ovo urađeno u interesu pravde i kako bi se osigurala adekvatna odbrana.

Iz obrazloženja:

„Dalje, nakon što je pažljivo razmotrio zahtjev optuženog S. da se sam brani u ovom predmetu, Sud je odlučio odbiti ovaj zahtjev, prije svega iz razloga što je, u skladu sa članom 45. ZKPBiH u ovakvom slučaju predviđena obavezna odbrana, odnosno optuženi mora imati branioca.

Sud dodatno zapaža da optuženi S. nema stručne kvalifikacije koje bi mu omogućile da se adekvatno sam brani u ovako kompleksnom predmetu, u kojem je prema ocjeni Suda, apsolutan prioritet i obaveza Suda optuženom obezbijediti kvalitetnu odbranu, odnosno odbranu koja iziskuje naročitu pravnu stručnost, imajući u vidu prava optuženog na odbranu u smislu Zakona o krivičnom postupku BiH, kao i člana 6. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (Konvencija).

Sud dalje primjećuje da prema praksi Evropskog suda za ljudska prava nema povrede člana 6. Konvencije, u slučaju kada Sud postavi advokata protiv volje optuženog, ako je ovo urađeno u interesu pravde i kako bi se osigurala adekvatna odbrana (vidjeti npr. predmet *Croissant v. Germany*, presuda od 25. septembra 1992.).

Sud konačno zapaža da su u konkretnom slučaju u optužnici predloženi svjedoci – oštećenici koji bi trebali svjedočiti u pogledu velikog broja silovanja i drugih ponižavajućih postupaka. S tim u vezi, Evropski sud za ljudska prava u svojoj praksi prepoznao je potrebu za balansom između prava optuženog i prava svjedoka – žrtava, posebno u predmetima seksualnih delikata, za koje Evropski sud nalazi da određene mjere moraju biti poduzete od Suda radi zaštite žrtava ovakvih krivičnih djela, npr. u vezi s kontrolisanjem načina ispitivanja ugroženih svjedoka (vidjeti npr. presudu *Accardi i ostali protiv Italije* od 20. januara 2005). Imajući u vidu da se u konkretnom slučaju upravo radi o predmetu u kojem Sud mora voditi računa o ovom balansu i potrebi zaštite kako prava optuženog na adekvatnu odbranu tako i prava ugroženih svjedoka u ovom predmetu, od kojih je jedan broj zaštićenih svjedoka, Sud nalazi da je i iz ovih razloga neophodno da optuženog upravo brane osobe kvalifikovane za taj posao, odnosno advokati.

U vezi s pitanjem odbrane optuženog, Sud na kraju ukazuje i na činjenicu da je pretresno vijeće i MKSJ odlukom od 19.8.2005. odbilo zahtjev optuženog S. za samozastupanje, odnosno nije mu dozvoljeno pravo da se odrekne prava na stručnu pomoć.“

(Rješenje Odjela I za ratne zločine Suda BiH, X-KR-05/70 od 6.4.2006. godine)

Vrste mjera

1.2.3. Mjere prisustva u odnosu na pravo na rad

Član 126. stav 2. *Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 3/2003, 32/2003 – ispr., 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005, 48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 – dr. zakon, 93/2009, 72/2013 i 65/2018)*

Pravo na rad osumnjičenog/optuženog ne može pretegnuti u odnosu na interes zaštite krivičnog postupka i u tu svrhu određivanja mjera obezbjeđenja prisustva i uspješnog vođenja istog.

Iz obrazloženja:

„Do drugačijeg uvjerenja, osim da je prvostepeni sud donio valjanu, zakonitu i pravilno obrazloženu odluku, ovo vijeće nije došlo niti prilikom preispitivanja tvrdnji branioca optuženog V. kojima se kroz osporavanje pobijane odluke delegira i njegovo pravo na rad, s obzirom na to da je zaposlen u porodičnoj firmi za prijevoz tereta, a da shodno izrečenim mjerama ne može putovati. Međutim, odbrana previđa da interes krivičnog postupka i razjašnjenje ove krivičnopravne stvari ima pretežiti značaj u odnosu na značaj zanimanja optuženog, koji odbrana prenaglašava. Optuženi je ograničen u svojim pravima pod zakonom propisanim uslovima i u zakonitom postupku kojeg je neophodno obezbijediti neometanim tokom, a Sud će svakako u daljnjem toku postupka i dalje voditi računa o opravdanosti postojećih mjera, te njihovom potrebnom obimu egzistiranja, što u ovom momentu nije dovedeno u pitanje.“

(Rješenje vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj: S1 2 K 032139 23 Kž 9 od 9.8.2023. godine)

1.2.4. Kršenje mjera zabrane

Član 126.a Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 3/2003, 32/2003 – ispr., 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005, 48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 – dr. zakon, 93/2009, 72/2013 i 65/2018)

Ne radi se o kršenju mjera zabrane iz člana 126.a stav 1. tačka c) ZKPBiH, ukoliko javni govor optuženog lica nema direktne reperkusije na predmetni krivični postupak u svrhu čije zaštite su iste mjere i određene.

Iz obrazloženja:

„Prevashodno Sud se bavio utvrđenjem da li su mjere koje su izrečene optuženom prekršene. Dakle, valjalo je utvrditi, da li je optuženi svojim istupima prekršio mjeru zabrane iz člana 126.a stav 1. tačka c) ZKPBiH, kojom je optuženom zabranjeno *kontaktiranje (uključujući i telefonski kontakt ili kontaktiranje preko posrednika) ili povezivanje na bilo koji način sa svjedocima navedenim u optužnici Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTRZ 0011737 16 od 10.10.2018. godine uključujući i približavanje navedenim svjedocima na udaljenost od 100 m, te zabranjeno kontaktiranje sa svim predstavnicima printanih i elektronskih medija o činjenicama koje se odnose na ovaj krivični postupak, kao i javna obraćanja u vezi s ovim postupkom.*

Uvidom u priloge koji su dostavljeni uz prijedlog za određivanje mjere pritvora, a koji se odnose na sadržaj govora optuženog A.D. na svečanosti povodom obilježavanja dana Armije RBiH, koja je održana 15.4.2023. godine, Sud nije mogao po automatizmu zaključiti da je došlo do kršenja izrečene mjere zabrane, nego se po stavu Suda navedeno kršenje mora utvrditi u svakom konkretnom slučaju, a na osnovu jasnih i nedvosmislenih dokaza o ostvarenom neželjenom uticaju na svjedoke. Iz sadržaja javnog obraćanja optuženog A.D., naročito dio koji apostrofira Tužilaštvo, i gdje se navodi da *on zna šta njegovi neprijatelji žele njima*, a ne konkretno njemu, kako se to navodi u prijedlogu Tužilaštva, *ali da očekuju da u narednom periodu budu jedinstveni, složni i spremni na odbranu države Bosne i Hercegovine*, Sud nije mogao nedvosmisleno zaključiti da je optuženi, na taj način, izvršio posredni uticaj na svjedoke, niti da je time došlo do kompromitacije integriteta krivičnog postupka.

U pogledu navoda Tužilaštva koji se odnose na činjenicu da je optuženi u svom govoru spomenuo svjedoka F.A., Sud ne nalazi da je pominjanje

ovog svjedoka, bez iznošenja bilo kakvih drugih činjenica, u vezi s krivičnim postupkom koji se vodi protiv optuženog, dovelo do kršenja izrečenih mjera zabrane.

Dakle, nesporno je da se optuženi A.D. 15.4.2023. godine obratio skupu prisutnim na obilježavanju dana Armije RBiH. Međutim, po ocjeni Suda, način i karakter njegovog obraćanja, bez navođenja jasnih i direktnih činjenica u prijedlogu Tužilaštva, koje bi nedvosmisleno ukazale da optuženi govori o krivičnom predmetu koji se vodi protiv njega ili da je optuženi stupio u kontakt sa svjedocima, ukazuje na to da Tužilaštvo nije dostavilo dokaze na osnovu kojih bi bilo moguće, s dovoljnim stepenom sigurnosti, utvrditi da je optuženi, posredno, uticao na svjedoke i time doveo u pitanje integritet krivičnog postupka koji se vodi protiv njega.

Sud nalazi da je već izrečenim mjerama zabrane, sloboda izražavanja optuženog bila ograničena, u skladu sa članom 10. stav 2. EKLJP, koji predviđa mogućnost ograničenja slobode izražavanja, ali u svakom pojedinačnom slučaju se mora cijeliti da li je takvo ograničenje neophodno u demokratskom društvu radi zaštite određenih interesa. Isto tako član 18. Evropske konvencije o ljudskim pravima propisuje da se *ograničenja prava i sloboda koja su dozvoljena Konvencijom, neće primjenjivati u bilo koje druge svrhe osim onih za koje su predviđena*. U konkretnom slučaju takvo pravo optuženog je ograničeno, jer ima za cilj neometano vođenje krivičnog postupka, a Tužilaštvo BiH, svojim prijedlogom i dokazima uz isti nije, na nesumnjiv način, učinilo vjerovatnim da je optuženi svojim istupom kompromitovao krivični postupak, iz kojih razloga bi mu bilo neophodno odrediti mjeru pritvora iz pritvorskog razloga predviđenog članom 132. stav 1. tačka b) ZKPBiH.,,

(Rješenje vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, S1 1 K 030713 23 Krž 5 od 26.4.2023. godine)

1.2.5. Razlozi za pritvor

Član. 132. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 3/2003, 32/2003 – ispr., 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005, 48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 – dr. zakon, 93/2009, 72/2013 i 65/2018)

Okolnosti nepostojanja daljnje opravdanosti pojedinih pritvorskih osnova ne dovode do isključenja svih posebnih razloga.

U primjeni mjera obezbjeđenja prisustva i uspješnog vođenja krivičnog postupka, naročito dolazi do značaja individualizacija procjene okolnosti spram svakog lica ponaosob, zbog čega je upitno da li se može opravdano očekivati da će se određena mjera pokazati svrsishodnom u odnosu na određeno lice upravo iz razloga, jer se pokazala uspješnom u odnosu na njegove saosumnjčenike.

Iz obrazloženja:

„Analizirajući pobijanu odluku, te dovodeći u vezu zaključke iste u kontekstu žalbom istaknutih činjeničnih pojedinosti, apelaciono vijeće nalazi da je žalba tužilaštva utemeljena, te da je u najmanjem dovela u sumnju opravdanost iznesenih zaključaka, osnovano implicirajući mogućnost da su isti zaključci nerazumljivi, pogrešni, ili pak zasnovani na nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju, zbog čega je navedeno neophodno potrebno ponovno preispitati.

U tom pogledu, ovo vijeće primjećuje da žalba Tužilaštva iznosi detaljne okolnosti postojanja posebnih pritvorskih razloga, koje prvostepeni sud faktički i utvrđuje, ali istovremeno takvim okolnostima olako umanjuje značaj, dajući prevagu okolnostima apstraktne i objektivne prirode. U tom pogledu, apelaciono vijeće cijeni naročito spornim stav prvostepenog suda da se primjena blažih mjera objektivizira spram njihove do sada uspješne primjene prema drugim osumnjičenim u konkretnom predmetu. Ovo vijeće podsjeća da u primjeni mjera obezbjeđenja prisustva i uspješnog vođenja postupka, naročito dolazi do značaja individualizacija procjene okolnosti spram svakog lica ponaosob, zbog čega je upitno da li se može opravdano očekivati da će se određena mjera pokazati svrsishodnom u odnosu na određeno lice upravo iz razloga jer se pokazala uspješnom u odnosu na njegove saosumnjčenike.

Također, ovo vijeće cijeni da je bitno podsjetiti, da okolnosti nepostojanja daljnje opravdanosti pojedinih pritvorskih osnova, ne implicira isključenje svih posebnih razloga, zbog čega je svaki od uslova iz člana 132. stav 1. ZKPBiH, za koji je istaknut prijedlog tužioca, potrebno posebno i svestrano ocijeniti, te donijeti zaključke o tome koji bi od posebnih pritvorskih razloga svoje

opravdanje mogli naći u skladu sa konkretnim predmetom, te, u skladu s tako ispravnom analizom, zaključiti o opravdanosti mjere pritvora.“

(Rješenje vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, S1 2 K 042622 23 Kž 4 od 20.2.2023. godine)

1.2.6. Uzimanje izjava i prikupljanje drugih dokaza (Dobrovoljna predaja predmeta)

Član 219. *Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 3/2003, 32/2003 – ispr., 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005, 48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 – dr. zakon, 93/2009, 72/2013 i 65/2018)*

Nije neophodno postojanje naredbe suda za privremeno oduzimanje predmeta u slučaju dobrovoljne predaje predmeta ovlaštenim službenim licima, u kojim radnjama je sačinjen zapisnik.

Iz obrazloženja:

„U pogledu prigovora odbrane da materijal sa videonadzora koji je korišten kao dokaz u toku postupka nije oduzet na propisan način, odnosno da je oduzet bez naredbe suda ili tužilaštva, vijeće nalazi da u konkretnom slučaju, nasuprot prigovoru odbrane, nije bilo neophodno postojanje naredbe suda ili tužilaštva, s obzirom na to da je videomaterijal s nadzornih kamera od strane odgovornih lica, uposlenika pravnih lica na čijim objektima se nalazio videonadzor, dobrovoljno predat ovlaštenim službenim licima Granične policije, a o kojim radnjama je sačinjen zapisnik¹².

Također, o tome da je videomaterijal dobrovoljno predat i da je u izuzimanju istog sa autobuske stanice Sarajevo i benzinske pumpe Energopetrol u Mostaru i sam učestvovao, potvrdio je i svjedok M.P., što dodatno ukazuje na zakonitost provedenih radnji izuzimanja navedenog materijala.

Nasuprot žalbenim prigovorima da je ovakvim postupanjem došlo do povreda

¹² *Dokaz T-79 – Zapisnik Centralnog istražnog ureda, o dobrovoljnoj predaji predmeta, br. 17-10-2-04-23-6555/18 od 7.9.2018. godine uz DVD, Dokaz T-79.1- Zapisnik Centralnog istražnog ureda, o dobrovoljnoj predaji predmeta, br. 17-10-2-04-6555/18 od 13.9.2018. godine; 1 DVD, 1 dokaz T-80- Zapisnik Centralnog istražnog ureda, o dobrovoljnoj predaji predmeta, br. 17-10-2-04-23-6555/18 od 10.9.2018. godine; 1 DVD.*

članova 63. i 65. ZKPBiH, vijeće ističe da ovdje nije riječ o oduzimanju predmeta na osnovu naredbe za pretresanje, već se radi o predmetima koji su ovlaštenim službenim licima Granične policije BiH dobrovoljno predati od određenih pravnih lica u sklopu vršenja njihovih ovlaštenja u skladu s odredbom člana 219. stav 1. ZKPBiH, te stoga za njihovu predaju nije trebala posebna naredba. Inače, kada je u pitanju privremeno oduzimanje predmeta, to predstavlja radnju dokazivanja kojom se oduzimaju predmeti koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku, odnosno oni predmeti koji mogu poslužiti za utvrđivanje važnih činjenica, pa je najčešći, ali i najsigurniji način dolaska do predmeta koji će se kasnije koristiti kao dokaz u krivičnom postupku, privremeno oduzimanje predmeta uz izdatu naredbu nadležnog suda. Iako ZKPBiH nije posebno regulisao postupak dobrovoljne predaje predmeta, pa samim tim ovakvo postupanje ne zabranjuje, krivičnopravna teorija smatra da se ovakvim načinom dolaska do predmeta ne zadire u bilo koje pravo ili slobodu neke osobe, ta da se privremeno oduzimanje predmeta može izvršiti i dobrovoljnom predajom, za što nije potrebna određena intervencija suda. Međutim, po mišljenju ovog vijeća ono što je potrebno uraditi u pravcu zakonitosti pribavljanja takvih predmeta je da ovlaštene službene osobe sačine zapisnik o dobrovoljnoj predaji predmeta, u kojem će se naznačiti ko dobrovoljno predaje predmete, koje predmete i gdje se oni nalaze, s obzirom na to da je odredbom člana 151. stav 1. ZKPBiH propisano da ovlaštene službene osobe za svaku preduzetu radnju trebaju sačiniti zapisnik, te nakon toga izdati potvrdu o privremenom oduzimanju predmeta ukoliko se radi o predmetima za koje je obzirom na njihove specifikacije moguć opis. U konkretnom slučaju, kada je u pitanju za odbranu sporni videomaterijal, vijeće nalazi da je pribavljanje istog izvršeno na osnovu dobrovoljne predaje od vlasnika, odnosno operatera na sistemu videonadzora, i o kojim radnjama su službenici Granične policije sačinili odgovarajuće zapisnike o dobrovoljnoj predaji predmeta, koji čine sastavni dio dokazne građe dostavljene uz optužnicu.“

(Drugostepena presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, S1 2 K 031414 20 Kž 9 od 7.7.2020. godine)

1.2.7 Odbacivanje žalbe zbog odustanka od žalbe

Član. 312 *Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 3/2003, 32/2003 – ispr., 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005,*

48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 – dr. zakon, 93/2009, 72/2013 i 65/2018)

Nakon izjave branioca, po dostavi predmeta na postupanje po žalbi, da u ime osuđenog/optuženog odustaje od blagovremeno izjavljene žalbe, donosi se odluka u formi rješenja kojom se predmetna žalba odbacuje kao nedopuštena.

Iz obrazloženja:

„Apelaciono vijeće ističe da se nakon održane javne sjednice vijeća i izričite izjave branioca da u ime osuđenog odustaje od blagovremeno izjavljene žalbe na prvostepenu presudu, a uzimajući u obzir i fazu predmetnog krivičnog postupka, vijeće se nije upuštalo u meritorno raspravljanje o glavnoj stvari, te je, u skladu sa odredbama člana 312. ZKPBiH, donijelo odluku u formi rješenja kojim se žalba odbacuje kao nedopuštena.

S obzirom na dispoziciju volje stranaka koja predviđa mogućnost odricanja ili odustajanja od već izjavljene žalbe, osuđeni Đ. V. je putem branioca, i uz prethodnu konsultaciju sa istim, dao usmenu izjavu na zapisnik pred apelacionim vijećem da povlači blagovremeno podnesenu žalbu na prvostepenu presudu, navodeći da je prvostepena presuda u cijelosti pravilna i da je u najboljem interesu osuđenog da ista ostane na pravnoj snazi.

Stoga, apelaciono vijeće blagovremeno izjavljenu žalbu na prvostepenu presudu nalazi nedopuštenom, te odustajanje neopozivim.

Imajući u vidu da stranke i branilac imaju mogućnost odustati od svoje žalbe sve do donošenja odluke apelacionog vijeća, to je ovo vijeće u konkretnom slučaju našlo da je volja osuđenog izražena kroz usmenu izjavu branioca, blagovremeno izražena na javnoj sjednici vijeća, te je postupajući po istoj, uz ocjenu da su ispunjeni svi zakonom propisani uvjeti, donijelo rješenje kojim se žalba odbacuje kao nedopuštena.“

(Rješenje vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, S1 3 K 044972 23 Kž od 24.7.2023. godine)

1.2.8. Nepravo ponavljanje krivičnog postupka

Član 324a. *Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 3/2003, 32/2003 – ispr., 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005, 48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 – dr. zakon, 93/2009, 72/2013 i 65/2018)*

Odustanak osuđenog od prijedloga za nepravo ponavljanje krivičnog postupka za sobom povlači donošenje odluke o odbacivanju takvog prijedloga.

Iz obrazloženja:

„Po ocjeni ovog vijeća, žalbom osuđenog se osnovano ukazuje da je prvostepeno vijeće u pobijanoj presudi pogrešno primijenilo odredbe člana 324.a ZKPBiH, odnosno zanemarilo jasno iskazanu volju osuđenog o odustanku od zahtijeva za ponavljanje postupka, a što je u direktnoj suprotnosti s odredbom stava 3. pomenutog člana.

Nakon što je izvršen uvid u spis, apelaciono vijeće je utvrdilo da je osuđeni R.Š. dopis Suda od 24.2.2023. godine o neophodnosti njegovog konačnog izjašnjenja u pogledu prijedloga za ponavljanje postupka zaprimio 28.2.2023. godine, a odgovor dostavio, odnosno predao na poštu 3.3.2023. godine, dakle u roku koji mu je i određen.

Odredbom člana 324.a stav 3. ZKPBiH propisano je: „*Novu presudu donosi Sud na sjednici vijeća na prijedlog tužioca ili osuđenog, odnosno branioca, a po saslušanju protivne strane*“, pa kako je osuđeni blagovremeno dostavio svoje izjašnjenje o odustanku od prijedloga za nepravo ponavljanje postupka, odnosno odustao od ulaganja ovog vanrednog pravnog lijeka, nisu se ni stekli uslovi za odlučivanje po istom.

Sve navedeno, po ocjeni ovog vijeća, kako je to i osuđeni osnovano u žalbi istakao, imalo je za rezultat pogrešnu primjenu odredbe člana 324.a stav 3. ZKPBiH čime je dovedena u pitanje zakonitost pobijane presude, a što predstavlja bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 2. ZKPBiH, koja povlači obavezno ukidanje pobijane presude, uz donošenje odluke o odbacivanju prijedloga osuđenog za nepravo ponavljanje postupka od 4.1.2023. godine.“

(*Drugostepena presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, S1 3 K 022979 23 Kž 5 od 18.5.2023. godine*)

1.2.9. Nadležnost Suda BiH

Član 13. Zakona o Sudu (raniji član 7. stav 2. ZoS) u vezi sa članom 28. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 3/2003, 32/2003 – ispr., 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005, 48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 – dr. zakon, 93/2009, 72/2013 i 65/2018)

Sud Bosne i Hercegovine može donijeti odluku kojom se oglašava nadležnim za postupanje u krivičnopravnoj stvari na osnovu člana 7. stav (2) tačka b) Zakona o Sudu BiH, pažljivo vodeći računa o svakom pojedinom slučaju, uz poštivanje principa pravne sigurnosti i jednakosti pred zakonom, kao neodvojivih elemenata principa vladavine prava.

Sud Bosne i Hercegovine u svakoj fazi krivičnog postupka po službenoj dužnosti vodi računa o stvarnoj nadležnosti, te odluka kojom se oglasio nadležnim u jednoj fazi krivičnog postupka ne prejudicira nadležnost za čitav tok krivičnog postupka.

Iz obrazloženja:

„Prvostepeno vijeće se prije svega u pobijanom rješenju osvrnulo na prigovor nadležnosti za postupanje u ovom predmetu, koji prigovor je aktueliziran **i u žalbi, te je u tom pogledu dalo pravilnu argumentaciju, koju u cijelosti prihvata i ovo vijeće.** Naime, u pobijanom rješenju se pravilno navodi da su navedeni prigovori već ranije odbijeni kao neosnovani od strane vanraspravnog vijeća prilikom odlučivanja o žalbama odbrane na rješenje o određivanju pritvora, s kojim stavom je u potpunosti saglasno i prvostepeno vijeće. U tom pogledu se pravilno u pobijanom rješenju navodi da je Sud BiH, 22.12.2022. godine, postupajući po zahtjevu za izdavanje naredbe za pretresanje pokretnih stvari, zasnovao svoju nadležnost za postupanje u ovoj krivičnopravnoj stvari, a na osnovu člana 7. stav 2. tačka b) Zakona o Sudu BiH, kojom odredbom je, između ostalog, propisano da je Sud BiH nadležan za krivična djela utvrđena zakonima Federacije Bosne i Hercegovine, Republike

Srpske i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine kada ta krivična djela mogu imati ozbiljne reperkusije ili štetne posljedice na privredu Bosne i Hercegovine, ili mogu izazvati druge štetne posljedice za Bosnu i Hercegovinu ili mogu izazvati ozbiljnu ekonomsku štetu ili druge štetne posljedice izvan teritorije datog entiteta ili Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, što je detaljno obrazloženo u pobijanom rješenju. U tom kontekstu također se pravilno ukazuje na činjenicu da odredba člana 7. Zakona o Sudu BiH daje ovlaštenje, ali i stvara obavezu Suda da, prilikom primjene ove odredbe, pažljivo vodi računa o svakom pojedinom slučaju, uz poštivanje principa pravne sigurnosti i jednakosti pred zakonom, kao neodvojivih elemenata principa vladavine prava, što je prvostepeno vijeće u konkretnom slučaju i učinilo. Istovremeno je istaknuto da će Sud, bez obzira na činjenicu da je u ovom konkretnom predmetu ustanovljena nadležnost istog, po službenoj dužnosti voditi računa o stvarnoj nadležnosti u daljem toku krivičnog postupka, te da se predmetnom odlukom ista ne prejudicira za čitav tok krivičnog postupka.”

(Rješenje vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, S1 2 K 044650 23 Kž od 13.2.2023. godine)

1.3. MEĐUNARODNA PRAVNA POMOĆ

1.3.1. Provodivost zamolnice

Član 3. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", br. 53/2009 i 58/2013), u vezi s Ugovorom/Sporazumom o međusobnom izvršenju sudskih odluka u krivičnim stvarima („Službeni list RBiH/BiH“ – Međunarodni ugovori broj: 91/96, 08/07 i broj: 08/10 – u daljem tekstu „Sporazum“)

Zamolnica za preuzimanje izvršenja kazne zatvora je neprovodiva ukoliko je pristanak države presuđenja za preuzimanje izvršenja kazne zatvora od strane zamoljene države, uslovljen zabranom njene zamjene novčanom kaznom ili probacijskom mjerom.

Iz obrazloženja:

„Naime, iz sadržaja predmetne zamolnice proizilazi da je Republika Hrvatska kao zemlja presuđenja uvjetovala preuzimanje izvršenja presude svog suda tako što ne pristaje da se izvršenje provede zamjenom kazne zatvora plaćanjem novčane kazne ili probacijskom mjerom, kojem uvjetu se u predmetnoj žalbi, kao i u toku postupka pred prvostepenim vijećem odbrana osuđenog S. J. izričito protivila.

S tim u vezi, ovo vijeće podsjeća da je između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske na snazi Ugovor/Sporazum o međusobnom izvršenju sudskih odluka u krivičnim stvarima („Službeni list RBiH/BiH“ – Međunarodni ugovori broj: 91/96, 08/07 i broj: 08/10 – u daljem tekstu „Sporazum“) kojim je regulirano postupanje u odnosu na dostavljenu zamolnicu koja, u konačnici, ima za predmet izvršenje pravosnažne i izvršne jedinstvene kazne zatvora u trajanju od jedne (1) godine izrečene osuđenom S. J. od strane nadležnog suda Republike Hrvatske.

Analizom zaključenog Sporazuma vidljivo je da je isti u članu 2. stav 1. tačka 3. ranije afirmirao pristanak osuđenog kao konstitutivni element za ovaj oblik međunarodne pravne pomoći. Međutim, taj uslov (saglasnost osuđenog) je izmjenama Sporazuma od 7.6.2004. godine brisan, nakon čega je postojanje/nepostojanje saglasnosti osuđenog na izvršenja kazne u BiH, postalo irelevantno za odlučivanje o zamolnici.

Imajući u vidu da u postupku preuzimanja izvršenja, radi zaštite načela domaćeg pravnog poretka ili drugih bitnih interesa države izvršenja, zamoljena država prethodno provjerava postojanje uslova i eventualnih smetnji za pružanje krivičnopravne pomoći, nužno je analizirati Sporazumom propisane kriterije na temelju kojih Sud prilagođava (zamjenjuje ili preinačava) izrečenu kaznu prema domaćem pravu. S tim u vezi, primjetno je da Sporazum u članu 14. stav 2. postavlja ograničenje prema kojem se prilikom preuzimanja izvršenja osuđeni ne smije dovesti u teži krivičnopravni položaj od onog koji bi imao u državi presuđenja. Nikakva druga ograničenja, niti preduslovi za izvršenje kazne u zamoljenoj državi, nisu predviđena Sporazumom, pa ni to da se izvršenje uslovljava nemogućnošću zamjene izrečene kazne zatvora novčanom kaznom.

Prema ocjeni ovog vijeća postavljeni uslov države moliteljice dakle nema uporište u važećem Sporazumu Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Naprotiv, članom 15. Sporazuma je izričito propisano da se izvršenje isključivo provodi prema pravu države izvršenja. U vezi s tim valja napomenuti da krivičnopravno zakonodavstvo BiH predviđa mogućnost zamjene izrečene kazne zatvora do jedne godine novčanom kaznom (član 42.a Krivičnog zakona BiH) ili probacijskom mjerom; radom za opće dobro na slobodi (član 43. istog zakona). Član 42.a KZBiH čak ne ostavlja sudu mogućnost bilo kakve ocjene da li je to u konkretnom slučaju svrsishodno sa aspekta ostvarenja svrhe kažnjavanja, nego je vrlo rezolutan, te sudu, u slučaju da osuđeni podnese takav zahtjev, nameće obavezu da kaznu zatvora do jedne (1) godine zamijeni novčanom kaznom.

Kod ovakvog stanja stvari apelaciono vijeće zaključuje da bi prihvatanje zamolnice na način uslovljen aktom Ministarstva pravosuđa i uprave, Uprava za europske poslove, međunarodnu i pravosudnu saradnju i sprječavanje korupcije, KLASA: 720-03/19-01/2529, broj: 514-06-02-01-03/01-22-07 od 11.6.2022. godine (pristanak na prenos izvršenja uz uvjet da se kazna zatvora ne mijenja novčanom kaznom ili probacijskom mjerom) bilo u koliziji s pravima koja sva osuđena lica uživaju prema domaćem krivičnom zakonodavstvu.

U vezi s tim i dopuštenosti zahtjeva za zamjenu kazne zatvora novčanom kaznom u okolnostima koje u bitnom odgovaraju ovom predmetu (također preuzeta na izvršenje presuda nadležnog suda Republike Hrvatske, a osuđeni zatim tražio zamjenu kazne zatvora novčanom kaznom), svoj stav je zauzeo

i Ustavni sud BiH u odluci AP 4533/12 od 12.6.2013. godine (tačka 31.). S tim u vezi, Ustavni sud BiH je naveo da je proizvoljan stav Suda (u konkretnom slučaju Sud BiH je odbio zahtjev za zamjenu) o nedopuštenosti zahtjeva apelanta za zamjenu izrečene kazne zatvora novčanom u situaciji kada pomenuta Konvencija članom 11. stav 1. tačka b. upućuje na primjenu Sporazuma BiH i Republike Hrvatske o međusobnom izvršenju sudskih odluka u krivičnim stvarima kojim je izričito propisano da se postupak izvršenja provodi prema zakonodavstvu države izvršenja **bez ikakvih ograničenja**, posebno u primjeni zakonom propisane mogućnosti – zamjene kazne zatvora novčanom kaznom. Prilikom donošenja ove odluke apelaciono vijeće je imalo u vidu i činjenicu da je odredbom člana 11. stav 1. tačka b. Evropske konvencije o transferu osuđenih lica propisana zabrana zamjene kazne zatvora, novčanom kaznom u postupcima izvršenja strane sudske odluke. Međutim, prema odredbi člana 22. stav 2. Konvencije propisana je i mogućnost primjene sporazuma, ugovora ili aranžmana umjesto Konvencije, ukoliko takav akt postoji. Kako je između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine potpisan Sporazum o međusobnom izvršavanju sudskih odluka u krivičnim stvarima, to je u konkretnom slučaju valjalo primijeniti odredbe tog Sporazuma, među kojim i pomenuti član 15. koji propisuje da se izvršenje provodi isključivo prema pravu države izvršenja.

U kontekstu navedenog, apelaciono vijeće dijeli stav iznesen i u ranijim predmetima Suda BiH, a u pogledu istih ili sličnih zamolnica R Hrvatske, da država moliteljica u situaciji kada zamolnicom traži određeni oblik krivičnopravne pomoći, pristaje na moguće razlike u pogledu materijalnog i procesnog krivičnog zakonodavstva između svog prava i prava zamoljene zemlje, iz čega slijedi da mora prihvatiti i rizik kolizije svojih zakonskih rješenja i režima izvršenja izrečene kazne u zamoljenoj državi.

Pored navedenog, apelaciono vijeće ukazuje na odredbe Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima i uslove za izvršenje strane sudske odluke propisane članom 63. tog zakona. Tako je stavom 2. tačka a) navedenog člana Zakona, propisano da strana sudska odluka neće biti izvršena ako bi izvršenje bilo u suprotnosti s principima pravnog poretka BiH ili obavezama koje je BiH preuzela zaključenjem međunarodnog ugovora.

Slijedom izloženog, a uvažavajući činjenicu da je pristanak države presuđenja na prenos izvršenja kazne zatvora koja je od strane nadležnog suda izrečena osuđenom S. J. uslovljen zabranom njene zamjene novčanom kaznom

ili probacijskom mjerom, apelaciono vijeće zaključuje da se radi o **neprovodivoj zamolnici**, odnosno da bi prihvatanje takve zamolnice bilo u koliziji s pravima koja osuđeni crpi iz domaćeg krivičnog zakonodavstva, a koja pretežu nad obavezom pružanja pravne pomoći, iz kojih razloga je valjalo uvažiti žalbu braniteljice osuđenog S. J., te na osnovu člana 314 ZKPBiH preinačiti prvostepenu presudu na način kako je navedeno u izreci ove odluke.“

(Drugostepena presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, S1 3 K 044605 23 Kž od 23.2.2023. godine)

1.3.2. Preuzimanje strane sudske presude

Član 63. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima (“Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, br. 53/2009 i 58/2013), u vezi s Ugovorom/Sporazumom o međusobnom izvršenju sudskih odluka u krivičnim stvarima („Službeni list R BiH/BiH“ - Međunarodni ugovori broj: 91/96, 08/07 i broj: 08/10 – u daljem tekstu „Sporazum“)

Prihvatanje izvršenja sudske presude za kaznu ispod šest mjeseci je izuzetak od pravila i to za posebne slučajeve za koje se mora dostaviti obrazloženje u pogledu posebnih okolnosti, a kako bi Sud morao raspraviti i konačno odlučiti da li će na određeni predmet primijeniti ovakav izuzetak.

Iz obrazloženja:

„Žalбом se najprije ističe kako je pobijana odluka pogrešna, jer je osuđenom prvobitno izrečena kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci. Međutim, branilac osuđenog ističe da je osuđeni proveo u pritvoru vrijeme koje mu je u konačnici uračunato u kaznu, te je za izvršenje izrečene kazne zatvora preostalo praktično oko četiri mjeseca. U suštinskom smislu, a za preuzimanje izvršenja sudske presude druge države, relevantno je vrijeme koje je preostalo za izvršenje kazne zatvora (u ovom slučaju četiri mjeseca), a ne kazna koja je osuđenom licu izrečena presudom čije se izvršenje traži.

Također, prvostepeni sud je konstatovao da odredba člana 2. stav 2. Sporazuma između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske (Ugovor/Sporazum o međusobnom izvršenju sudskih odluka u krivičnim stvarima,

„Službeni list RBiH/BiH“ – Međunarodni ugovori br. 91/96, 08/07 i broj: 08/10 – u daljem tekstu „Sporazum“) ostavlja mogućnost da ugovorne strane, u posebnim slučajevima, mogu pristati na prenos izvršenja i u slučaju kada osuđena osoba mora izdržati manji period izrečene kazne od perioda od šest mjeseci.

Dakle, prihvatanje izvršenja sudske presude za kazne ispod šest mjeseci je izuzetak od pravila i to za posebne slučajeve za koje se mora dostaviti obrazloženje u pogledu posebnih okolnosti, a kako bi Sud mogao raspraviti i konačno odlučiti da li će na određeni predmet primijeniti ovakav izuzetak. S obzirom na to da zamolnica RH ne sadrži argumentaciju u tom pravcu, ovo Vijeće je zaključilo da je prvostepeni sud odredbe Sporazuma pravilno primijenio u konkretnom slučaju i donio zakonitu odluku.”

(Rješenje vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, S1 3 K 044634 23 Kž od 2.2.2023. godine)

2. GRAĐANSKO PRAVO

2.1. MATERIJALNO PRAVO

2.1.1. Naknada štete

Član 172. stav 1. Zakon o obligacionim odnosima

Nije ostvaren osnov za naknadu štete zbog nezakonitog i nepravilnog rada ukoliko su organi Bosne i Hercegovine sve radnje iz svoje nadležnosti preduzeli na zakonom propisan način i zakonom propisanim rokovima.

Iz obrazloženja:

Presudom drugostepenog vijeća, prihvaćena su utvrđenja prvostepenog suda o neosnovanosti tužbenog zahtjeva za naknadu izmakle koristi, temeljem utvrđenja da nisu ispunjeni uslovi propisani članom 172. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima jer je tužena provela zakonom propisan ispitni postupak, u rokovima propisanim zakonom.

Zaključke nižestepenih sudova prihvata i ovo vijeće jer su zasnovani na pravilnoj primjeni odredbi materijalnog prava.

Naime, suprotno navodima revizije, pravilno je utvrđenje nižestepenih sudova da je tužena, postupajući u okviru zakonskih i podzakonskih ovlaštenja, zakonito provela ispitni, umjesto skraćenog postupka. Ovo iz razloga jer je odredbom člana 133. Zakona o upravnom postupku (Sl. glasnik BiH, br. 29/02 sa izmjenama) propisano vođenje posebnog ispitnog postupka, dok tačkom 21.B.326. Pravilnika o početnoj plovidbenosti nije propisana obaveza, ali jeste mogućnost da se izvrši pregled novog zrakoplova. Dakle, postupajući u okviru zakonskih ovlaštenja i ovlaštenja propisanih podzakonskim aktom, tužena je provela ispitni postupak. Na drugačiju odluku suda nisu od uticaja ni revizioni navodi da nisu preduzete sve radnje koje podrazumijevaju provođenje ispitnog postupka zrakoplova, s obzirom na to da su službene osobe koje vode postupak ovlaštene, primjenom člana 133. stav 2. i 3. ZUP-a, da odrede koje radnje će u postupku izvršiti.

Pored iznesenog, pravilan je zaključak drugostepenog vijeća da, iako je postupak koji je tužitelj pokrenuo kod tužene jednostranački, okolnost da se radi o dva upravna postupka koja su u vezi i da se radi o zrakoplovu za koga je propisana mogućnost pregleda radi provjere podataka, potvrđuju

neosnovanost navoda tužitelja da su službenici tužene u konkretnom slučaju bili dužni provesti skraćeni postupak.

Nadalje, s obzirom na to da su službene osobe okončale upravnu stvar dostavljanjem konačne odluke tužitelju dana 16.7.2021. godine, tj. prije isteka roka od 60 dana propisanog članom 208. stav 2. ZUP-a, drugostepeno vijeće je pravilno utvrdilo da nema nezakonitog i nepravilnog postupanja službenika tužene, pa time ni odgovornosti tužene za utuženu štetu, primjenom člana 172. Zakona o obligacionim odnosima.

Dakle, u okolnostima kada je upravni postupak vođen na zakonom propisan način i okončan u zakonom propisanom roku, nema uzročne veze između postupanja tužene i nastale štete, a time ni pravnog osnova za utvrđenje odgovornosti.

(Presuda Suda Bosne i Hercegovine, broj: S1 3 P 0401051 23 Rev od 23.10.2023. godine)

2.1.2. Disciplinski postupak

Blagovremenost tužbe, član 83. Zakona o radu u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 26/04-59/22)

Obilježja povrede službene dužnosti definisane kao zloupotreba bolovanja

Pravo na sudsku zaštitu za poništenje odluka disciplinskih organa ostvaruju se u rokovima propisanim Pravilnikom o disciplinskoj odgovornosti.

Obilježje povrede službene dužnosti zloupotrebe bolovanja ne predstavlja samo izdejstvovanje bolovanja iz nepostojećih razloga, nego i svaku radnju zaposlenog kojom se to pravo koristi suprotno razlozima zbog kojih je ustanovljeno.

Iz obrazloženja:

Član 83 Zakona o radu u institucijama BiH (Sl. glasnik BiH, br. 26/04 sa izmjenama) propisuje pravo na sudsku zaštitu u roku od jedne godine od dana dostavljanja odluke kojom je povrijeđeno pravo zaposlenika ili od dana saznanja za povredu prava iz radnog odnosa. Prvostepeni sud je doslovno citirao zakonsku odredbu, ali je propustio da je pravilno tumači. Naime, konkretnom tužbom zahtijeva se poništenje odluka disciplinskih organa. U disciplinskom postupku ne odlučuje se o pravima zaposlenika, nego se utvrđuje odgovornost zaposlenika, pa se radi o sasvim dva različita postupka čijem karakteru ne odgovaraju isti rokovi za sudsku zaštitu.

Na postupak utvrđivanja odgovornosti zaposlenika tužene primjenjuje se Pravilnik o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti službenika Centralne banke BiH broj 100-UV-broj 37/12 od 29.2.2012. godine koji je tužena donijela u skladu sa članom 60. stav 6. Zakona o radu u institucijama BiH. Pravilnik u članu 47. stav 1. propisuje rok za podnošenje tužbe Sudu Bosne i Hercegovine od 30 dana od dana prijema odluke drugostepene disciplinske komisije. Suprotno zaključku prvostepenog suda Pravilnik nije u suprotnosti sa zakonom, jer je tužena ovlaštena da podzakonskim aktom reguliše disciplinski postupak i nije bila obavezna primijeniti zakonski rok za podnošenje tužbe propisan za zaštitu prava iz rada jer reguliše sasvim drugačiju materiju – utvrđivanje odgovornosti zaposlenika.

Svrha i priroda disciplinskog postupka, kao i propisano načelo hitnosti (član 17. Pravilnika) i kratki rokovi zastarijevanja vođenja disciplinskog postupka (član 23. Pravilnika) potvrđuju neprimjerenost zakonskih rokova sudske zaštite povrijeđenog prava iz rada na sudsku zaštitu povodom provednog disciplinskog postupka. Ukazane okolnosti su *ratio legis* da se ovlasti poslodavac da u skladu s prirodom disciplinskog postupka, Pravilnikom o disciplinskoj odgovornosti, propiše rokove sudske zaštite. Na isti način kao i podzakonski akt tužene, rok od 30 dana za podnošenje tužbe nakon prijema odluke drugostepene disciplinske komisije propisan je u članu 26 Pravilnika o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti zaposlenika u institucijama BiH (Sl. glasnik BiH, br. 81/07).

Odgovor na žalbu tužitelja pogrešno smatra da je ovaj sud u ranijim odlukama zauzeo pogrešan pravni stav. Upravo suprotno, pravilnim tumačenjem materijalnog prava proizilazi da se sudska zaštita povodom pokrenutog disciplinskog postupka može ostvariti u rokovima propisanim

podzakonskim aktom koji je donijelo Vijeće ministara BiH za budžetske korisnike ili poslodavca kao što je slučaj u konkretnom sporu. Otklanjanjem propusta u primjeni materijalnog prava koje je počinio prvostepeni sud, zaključuje se da je tužitelj podnio neblagovremeno tužbu za poništenje odluka disciplinskih organa broj 149-18-2-1897-26/20 od 18.12.2020. godine i rješenja broj 149-18-2-115-7/21 od 26.1.2021. godine, jer je nesporno, da je tužbu podnio 12.5.2021. godine i da je odluka drugostepenog disciplinskog organa primljena dana 27.1.2021. godine, dakle istekom roka od 30 dana.

Prvostepeni sud je sasvim pogrešno cijenio obilježja povrede radne discipline zloupotrebom bolovanja koje se ne odnosi samo na situaciju kada se bolovanje izdejstvuje na osnovu razloga koji ne postoje. Zloupotreba prava na odsustvovanje s rada zbog prijevremene spriječenosti za rad predstavlja svaka radnja zaposlenog kojom se to pravo koristi suprotno razlozima zbog kojih je ustanovljeno.

(Presuda Suda Bosne i Hercegovine, broj: S1 3 P 040409 22 Gž od 22.2.2023. godine)

2.1.3. Nejednako postupanje u ostvarivanju prava iz rada

Član 3. stav 3. Zakona o zabrani diskriminacije ("Službeni glasnik BiH", broj 55/09 i 66/16)

Član 3. stav 1. tačka 3. Zakona o platama i naknadama u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 50/08-59/22)

Do nejednakog postupanja u ostvarivanju prava iz rada zaposlenika dolazi ukoliko su zaposlenici koji rade u istom kabinetu na poslovima iste složenosti i obima, razvrstani u različit platni razred i imaju drugačiji koeficijent za obračun plaće samo na osnovu činjenice da su raspoređeni na rad kod drugih imenovanih lica.

Iz obrazloženja:

Na potpuno i pravilno utvrđeno činjenično stanje prvostepeni sud je pravilno primijenio odredbu člana 3. Zakona o platama i naknadama u institucijama BiH (Sl. glasnik BiH, br. 50/08 sa izmjenama) koja pod tačkom 3. propisuje princip ista plata za isti posao. Iz stanja spisa proizilazi da je ovaj

princip povrijeđen u utuženom periodu u odnosu na tužitelje koji su ostvarivali manju plaću u odnosu na ista radna mjesta u kabinetu direktora i pomoćnika direktora za koje su propisani isti uslovi i koji su iste složenosti, težine i opisa poslova prema odredbi člana 33. Pravilnika.

Nadalje, prvostepeni sud je pravilnom primjenom odredbe člana 3. stav 3. Zakona o zabrani diskriminacije (Sl. glasnik BiH, 59/09 i 66/16) utvrdio da su tužitelji bili diskriminirani od tužene zbog različitog postupanja prilikom zaključenja ugovora i razvrstavanja u platne razrede, što je imalo za posljedicu primjenu različitog koeficijenta za obračun plaće i u konačnici do umanjenja njihove imovine – nastanka štete u smislu člana 155. ZOO. Tužitelji su dokazali postojanje diskriminacije jer zaposlenici koji rade u istom kabinetu na poslovima iste složenosti i obima, a raspoređeni na rad kod drugih imenovanih lica u rukovodstvu, razvrstani su u drugi platni razred i imaju drugačiji koeficijent za obračun plaća. Kada se cijene da tužitelji i uporedna grupa zaposlenika prema Pravilniku sistematizovani su u istu organizacionu jedinicu, time tužena nije imala objektivne i razumne razloge za različito ponašanje u odnosu na tužitelje. (*Presuda Suda Bosne i Hercegovine, broj: S1 3 P 041596 22 GŽ od 19.1.2023. godine*)

2.1.4. Pravo na uvid i kopiranje konkursne dokumentacije koja sadrži lične podatke drugih kandidata

Član 72. stav 4. Zakona o upravnom postupku (*“Službeni glasnik BiH”, broj 29/02-53/16*)

Član 3, 6. i 17. Zakona o zaštiti ličnih podataka (*“Službeni glasnik BiH”, 49/06-89/11*)

Za ostvarivanje prava na kopiranje konkursne dokumentacije koja sadrži informacije na osnovu kojih se može utvrditi identitet osobe nužno je da kontrolor dobije saglasnost od nosioca ličnih podataka prema odredbama Zakona o zaštiti ličnih podataka koji je *lex specialis* u odnosu na odredbe Zakona o upravnom postupku.

Iz obrazloženja:

S obzirom na to da vrijednost tužbenog zahtjeva ne doseže propisani cenzus od 30.000,00 KM, to su tuženi po shvatanju revizijskog vijeća izjavljenim

revizijama naznačili konkretno pravno pitanje da li onemogućavanje kopiranja dokumentacije koja sadrži lične podatke o kandidatima u konkursnoj proceduri u postupku unapređenja policijskih službenika predstavlja povredu odredbe člana 72. stav 4. ZUPBiH, na koji način bi bila učinjena povreda prava na izjavljivanje adekvatne žalbe i povrede načela transparentnosti postupka.

Uvidom u navedene presude na koje se pozivaju tuženi utvrđeno je sljedeće:

Iz sadržaja presude S1 3 P 030383 19 Gž od 16.10.2019. godine proizilazi da je u tom predmetu drugostepeno vijeće uvažilo žalbu tužitelja i preinačilo prvostepenu presudu, utvrdivši da u toku postupka tužitelju nije omogućen UVID u konkursnu dokumentaciju. U ovom predmetu je nesporno da je svim kandidatima bio omogućen uvid u konkursnu dokumentaciju, što znači da navedena presuda drugostepenog vijeća ne može biti uporedna presuda iz razloga što istom i nije odlučivano o postavljenom pravnom pitanju prava na kopiranje dokumentacije.

Međutim, tuženi pravilno ukazuju da je zaključak drugostepenog vijeća u konkretnom slučaju u odnosu na postavljeno pravno pitanje prava na kopiranje konkursne dokumentacije u suprotnosti sa shvatanjem vijeća za upravne sporove, izraženo u presudi S1 3 U 020691 16 Uvp od 11.5.2017. godine.

Navedenom presudom je zauzet stav da kontrolor podataka ne može tužitelju dati lične podatke na uvid prije nego li dobije saglasnost od nositelja takvih ličnih podataka, jer kopiranje takve tražene dokumentacije predstavlja informaciju na osnovu koje se može utvrditi identitet osobe, a što predstavlja povredu članova 3., 6. i 17. Zakona o zaštiti ličnih podataka. Ovakav stav vijeća za upravne sporove je po ocjeni revizijskog vijeća primjenljiv kao uporedni stav za pravilnu primjenu u ovom revizionom predmetu jer je istim riješeno pitanje prava na kopiranje konkursne dokumentacije u smislu Zakona o zaštiti ličnih podataka, a što u ovom predmetu predstavlja sporno pravno pitanje koje je od odlučnog značaja za pravilnu primjenu materijalnog prava. Iz stanja spisa proizilazi da je drugostepeno vijeće u konkretnom predmetu zauzelo stav koji je suprotan navedenom stavu navodeći da je onemogućavanjem tužitelja da izvrši kopiranje konkursne dokumentacije došlo do povrede člana 72. ZUPBiH i da je na taj način tužitelj onemogućen u pravu na izjavljivanje adekvatne žalbe. Reviziono vijeće smatra da u konkretnom slučaju nije došlo do navedene

povrede, jer Zakon o zaštiti ličnih podataka predstavlja *lex specialis* kojim je precizno utvrđena materija zaštite ličnih podataka i da se pitanje šta predstavlja lične podatke moglo razriješiti samo na osnovu primjene odredaba Zakona o zaštiti ličnih podataka. Iz navedenog proizilazi da je drugostepeno vijeće pogrešno utvrdilo da je u toku prvostepenog postupka došlo do povrede člana 72. stav 4. ZUP zbog koje je tužitelj onemogućen u pravu na izjavljivanje adekvatne žalbe. Osim toga, valja istaći da je u toku postupka u potpunosti ispoštovano načelo transparentnosti iz člana 2. stav 1. Pravilnika o proceduri unapređenja policijskih službenika u policijskim organima BiH, iz razloga što je svim kandidatima omogućeno da pod jednakim uslovima izvrše uvid u konkursnu dokumentaciju.

(Presuda Suda Bosne i Hercegovine S 1 P 0 40047 22 Rev od 9.2.2023. godine)

2.2. PROCESNO PRAVO

2.2.1. Stvarna nadležnost Suda Bosne i Hercegovine u imovinskim sporovima

Član 1. stav 1. Zakona o parničnom postupku pred Sudom Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 36/04, 84/07, 58/13, 94/16 i 34/21)

U parničnim postupcima između države i entiteta u vezi s pravom vlasništva nad nekretninama isključivo je nadležan Sud Bosne i Hercegovine, bez obzira na čijem području se nekretnina nalazi.

Iz obrazloženja:

Proizilazi da je predmet konkretne parnice spor o vlasništvu nad nekretninom tužitelja i tužene koja je upisana kao isključivi vlasnik nakon okončanog postupka izlaganja podataka o nepokretnostima.

Zemljište kao nepokretno dobro, predstavlja imovinu, pa time svaki spor o pitanju vlasništva ima karakter imovinskog spora. Ono što je relevantno u konkretnoj parnici za odlučivanje o stvarno nadležnom sud za postupanje je karakter subjekata među kojima je spor nastao. Ovo iz razloga jer odredbe člana 1. stav 1. Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH propisuju da je Sud Bosne i Hercegovine nadležan za odlučivanje o imovinskim sporovima nastalim između države i entiteta, a što je propisano i članom 14. Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine (Sl. glasnik BiH, 29/00 sa izmjenama).

Citirane odredbe prvostepeni sud je cijenio kod donošenja odluke o oglašavanju stvarno nenadležnim, ali ih je pogrešno primijenio kada je utvrdio da nije stvarno nadležan primjenom odredbi člana 30. stav 1. tačka b) alineja 1. Zakona o sudovima u Republici Srpskoj i člana 42. Zakona o parničnom postupku (Sl. glasnik RS, 72/11) utvrdivši stvarnu nadležnost suda na čijem području se nalazi nekretnina.

Proizilazi da je kod odlučivanja prvostepeni sud cijenio samo da se spor vodi povodom nekretnine, ali je propustio da je cijenio karakter spora i činjenicu među kojim subjektima se spor vodi. Kada se cijeni da se radi o imovinskom sporu koji je nastao između države Bosne i Hercegovine i entiteta

Republika Srpska, proizilazi da je za postupanje isključivo nadležan Sud Bosne i Hercegovine, primjenom odredbe člana 1. stav 1. Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH, bez obzira gdje se nekretnina nalazi, na što upućuje i pravni stav izražen u odluci Ustavnog suda BiH broj: Ap-548/17 od 6.7.2017. godine.

Iz navedenih razloga, valjalo je žalbu tužitelja uvažiti i primjenom člana 194. stav 1. tačka 2. Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH prvostepeno rješenje ukinuti i predmet vratiti prvostepenom sudu kao stvarno nadležnom na provođenje parničnog postupka.

(Iz presude Suda Bosne i Hercegovine, broj: S1 3 P 043108 22 Gž od 21.12.2022. godine)

2.2.2. Stvarna nadležnost Suda Bosne i Hercegovine u vlasničkim sporovima u vezi s imovinom obuhvaćenom Aneksom „G” Sporazuma o sukcesiji između država sljednica bivše SFRJ”

Član 1. stav 1. i 2, član 22. stav 3. i 4. Zakona o parničnom postupku pred Sudom Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 36/04, 84/07, 58/13, 94/16 i 34/21)

*Član 7. Aneksa „G” Sporazuma o sukcesiji između država sljednica bivše SFRJ
Član 2. Odluke Vijeća ministara BiH o sprovođenju Aneksa „G”*

I pored činjenice da nekretnina može biti obuhvaćena Aneksom „G” Sporazuma o sukcesiji između država sljednica SFRJ, nadležan je redovni sud prema mjestu gdje se nekretnina nalazi, u sporu u kome je tužbeni zahtjev opredijeljen na utvrđenje prava vlasništva.

Iz obrazloženja:

U konkretnoj parnici postavljen je primarni tužbeni zahtjev za utvrđenje da je tužitelj pravni sljednik Građevinsko industrijskog kombinata “1. maj” Bačka Topola koji je na osnovu ugovora o kupoprodaji br. 1-555) od 10.11.1989. godine postao vlasnik sa dijelom 1/1 nekretnine označene po starom premjeru kao k.č. 2/161 k.o. Uzarići, odnosno kao k.č. 2890 k.o. Knešpolje po novom premjeru, u površini od 637.481,00 m², u naravi zemljište s proizvodnim objektima-halama,

kao i na svim parcelama nastalim cijepanjem parcele označene kao k.č. 2890 k.o. Knešpolje, te su dužni tuženi trpjeti da se u zemljišnim i katastarskim knjigama uknjiži tužitelj s dijelom 1/1 i predmetne nekretnine predati u posjed i slobodno raspolaganje tužitelju.

Ukoliko sud ne udovolji navedenom tužbenom zahtjevu, predloženo je usvajanje alternativnog tužbenog zahtjeva opredijeljenog na obavezivanje tuženih da solidarno isplate tužitelju na ime izgubljene dobiti iznos od 6.159.813,20 KM i na ime neosnovanog bogaćenja iznos od 20.924.439,64 KM sa zakonskim zateznim kamatama.

Za ovako postavljen tužbeni zahtjev prvostepeni sud je zaključio da spada u sudsku nadležnost jer je širi od zahtjeva za predaju nekretnine koji je podnesen upravnoj službi. Međutim, sud je zaključio da nije nadležan za raspravljanje o zahtjevu za utvrđenje prava vlasništva jer se ne radi o sporu između države i entiteta, niti se radi o šteti nastaloj u vezi s vršenjem poslova organa i institucija BiH. Stoga se oglasio stvarno nenadležnim za postupanje primjenom člana 1, 2, 3. i 4. stav 3. Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH i predmet uputio sudu na čijem području se nalazi nekretnina kao isključivo nadležnom sudu prema procesnim odredbama tog entiteta.

Zbog stvarne nenadležnosti za postupanje o primarnom tužbenom zahtjevu, Sud je zaključio da nisu ispunjeni uslovi da raspravu o zahtjevu za naknadu štete kao alternativno postavljenom.

Drugostepeno vijeće prihvata sve zaključke prvostepenog suda o stvarnoj nenadležnosti za postupanje.

Naime, predmet primarnog tužbenog zahtjeva je utvrđenje prava vlasništva koji je tužitelj, kao pravno lice na osnovu zaključenog ugovora svog prednika, usmjerio prema državi, entitetu Federacija BiH i Gradu Široki Brijeg na čijoj teritoriji se nalazi nekretnina koja je predmet tužbe.

Iz predmeta spisa proizilazi da je nekretnina bila predmet kupoprodaje u ugovoru zaključenom dana 24.11.1989. godine, da je pravni prednik tužitelja podnio zahtjev za uknjižbu nekretnine i zahtjev za upis prava posjeda o kome nije riješeno i da je držao nekretninu u posjedu sve do početka ratnih dejstava u Bosni Hercegovini. Nadalje, proizilazi da je da Bosna i Hercegovina ratifikovala

Sporazum o pitanju sukcesije između država sljednica bivše SFRJ i da je Vijeće ministara BiH donijelo Odluku o sprovođenju aneksa „G“ Sporazuma o pitanju sukcesije na teritoriji BiH (Sl. glasnik BiH, br. 2/04). U skladu s navedenom odlukom, tužitelj je Službi za imovinskopravne poslove Općine Široki Brijeg podnio zahtjev za vraćanje i upis u posjed nekretnine koja je predmet ove parnice. Odluke o odbacivanju zahtjeva tužitelja u tri navrata su poništavane u žalbenom postupku od Vlade Federacije BiH, da bi konačno nadležna služba donijela pravomoćno rješenje o prekidu postupka po zahtjevu za povrat do rješenja zahtjeva za uknjižbu podnesenog 20.3.1990. godine.

Žalba tužitelja neosnovano ukazuje da se Aneks „G“ Sporazuma ne može odnositi na ostvarivanje prava za predmetnu nekretninu jer je bila predmet pravnog prometa prije zaključenja ovog međunarodnog akta. U konkretnom slučaju ne radi se o retroaktivnoj primjeni, kako to žalba ukazuje, nego o Sporazumu koji upravo obezbjeđuje priznanje prava na pokretnu i nepokretnu imovinu koja se nalazi u državi nasljednici i na koju su građani i pravna lica imali pravo do 31.12.1990. godine. Time i predmetna nekretnina potpada pod djelovanje Aneksa „G“ Sporazuma.

Odluka Vijeća ministara BiH o sprovođenju Aneksa „G“ u članu 2. propisuje organe kojima građani i pravna lica iz država sukcesora SFRJ podnose zahtjeve za vraćanje u prvobitno stanje. Dakle, citirana odredba ne reguliše pitanje vlasničkih prava, pa proizilazi da rješenje spora o pitanju vlasništva nije u nadležnosti organa koji odlučuju o vraćanju prava u prvobitno stanje, budući da je spor o vlasništvu nad nekretninom u isključivoj nadležnosti redovnih sudova.

Aneks „G“ Sporazuma, u članu 7. propisao je svim fizičkim i pravnim licima iz svake države potpisnice, da na osnovu reciprociteta, mogu ostvariti pristup sudovima, upravnim tribunalima i agencijama radi realizacije zaštite njihovih prava.

Stoga ovo vijeće zaključuje da je prvostepeni sud pravilno zaključio da tužbeni zahtjev za priznanje prava vlasništva nad predmetnim nekretninama spada u sudsku nadležnost. Pravilnost ovog zaključka potvrđuju i odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj Ap-1760/19 od 23.6.2021. godine i Ap-3153/15 od 31.1.2018. godine koje se odnose na parnične postupke pokrenute za utvrđenje vlasništva nad nekretninom i predaje u posjed od strane Borovo d.d. i Ina d.d., oba pravna lica iz Hrvatske. U oba slučaja radi se o imovini

koja je obuhvaćena Sporazumom i odredbama Aneksa „G“ za koju je omogućen pristup sudu pravnim licima iz zemlje koja je potpisnica Sporazuma, te su parnični postupci prekinuti do donošenja bilateralnog akta između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Iz odluke Evropskog suda za ljudska prava po zahtjevu broj 73035/14 pravnog lica Mladost Turist a.d. iz Srbije, protiv Hrvatske povodom utvrđenja prava vlasništva i predaje u posjed nekretnine na teritoriji Hrvatske, vidljivo je da se o zahtjevima apelanta odlučivalo pred redovnim sudovima na sva tri stepena i pred Ustavnim sudom Hrvatske.

Stoga drugostepeno vijeće prihvata kao pravilan zaključak prvostepenog suda da se u konkretnom slučaju radi o širem zahtjevu od onoga podnesenog upravnom organu, i to zahtjevu koji spada u sudsku nadležnost.

Imovinu predstavljaju pokretna i nepokretna dobra. Tako i spor o vlasništvu nad nekretninom ima karakter imovinskog spora. Međutim, da bi se nadležnost Suda Bosne i Hercegovine za postupanje u sporu u vezi s nekretninom ustanovila, nije dovoljno to što takav spor ima karakter imovinskog spora, nego je potrebno da se ostvari uslov iz člana 1. stav 1. Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH. Citirana odredba određuje nadležnost suda u imovinskim sporovima između države i entiteta ili entiteta međusobno i Brčko distrikta, te između institucija BiH koja vrše javna ovlaštenja.

Primjenom citirane odredbe za utvrđenje prava vlasništva nad nekretninom koje zahtijeva pravno ili fizičko lice, sve i da se radi o državnom zemljištu, nije nadležan Sud Bosne i Hercegovine jer tužitelj nema svojstvo stranke propisano članom 1. stav 1. Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH, koja takav spor može pokrenuti.

Pravni stavovi izraženi u odlukama Ustavnog suda BiH, na koje žalba ukazuje, nisu primjenjivi na konkretnu parnicu, jer sadrže zaključak o nadležnosti države da utvrđuje status državne imovine i donosi zakone o pitanjima u vezi s državnom imovinom, a svi su izraženi povodom preispitivanja ustavnosti entitetskog zakona. Ovi stavovi nemaju značaja u parnici u kojoj se raspravlja o nadležnosti ovog suda za postupanje po tužbi pravnog lica koje se bavi privrednom djelatnošću, sve i da je predmet spora državna imovina.

Drugi osnov za zasnivanje nadležnosti ovog suda je u odredbi člana 1. stav 2. Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH ukoliko se radi o imovinskom sporu u vezi sa štetom koja je nastala vršenjem poslova organa, tijela ili institucija BiH. Konkretni zahtjev odnosi se na štetu zasnovanu na

neosnovanom bogaćenju i izgubljenom dobiti vezanim za vrijednost nekretnine za koju se zahtijeva utvrđenje vlasništva. Budući da je imovinski zahtjev za naknadu štete tužitelj postavio kao alternativan, prvostepeni sud je pravilnom primjenom člana 22. stav 3. i 4. Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH, zaključio da nisu ispunjeni uslovi da raspravlja o alternativno postavljenom zahtjevu, budući da nije nadležan za primarni tužbeni zahtjev.

(Iz presude Suda Bosne i Hercegovine, broj: S1 3 P 036189 22 Gž od 17.3.2023. godine)

2.2.3. Zakonske zatezne kamate na troškove parničnog postupka

Član 24. stav 2. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 18/03)

Pravo da zahtijeva zakonske zatezne kamate na troškove spora, parničnoj stranci ne pripada tek u izvršnom postupku jer je ovlaštena da ovaj zahtjev postavi u parničnom postupku.

Iz obrazloženja:

„Žalba tužitelja osnovano pobija presudu u dijelu kojim sud nije dosudio zakonske kamate na troškove spora. Prvostepena presuda u ovom dijelu zasnovana je na pogrešnom tumačenju odredbe člana 24. stav 2. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom BiH (Sl. glasnik BiH, br. 18/03). Naime, prvostepeni sud nije dosudio kamate na troškove spora smatrajući da se ostvaruju u izvršnom postupku nakon pravomoćnosti i izvršnosti presude. Pravilnim tumačenjem citirane odredbe proizilazi ovlaštenje parnične stranke da u postupku donošenja izvršne isprave zahtijeva da se pravo na kamate od dana donošenja presude prizna u izvršnoj ispravi. Tek ukoliko isplata zakonskih kamata na troškove spora nije određena u izvršnoj ispravi, parnična stranka koja je povjerilac može predložiti da se kamate odrede u rješenju o izvršenju. Stoga je odluka prvostepenog suda u ovom dijelu zasnovana na pogrešnoj primjeni materijalnog prava, pa je žalba tužiteljice uvažena i prvostepena presuda preinačena, dosuđenjem zakonskih kamata na troškove spora, primjenom člana 196. stav 1. tačka 4. Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH.“

(Iz presude Suda Bosne i Hercegovine, broj: S1 3 P 036376 23 Gž 2 od 5.7.2023. godine)

2.2.4. Ponašanje podnosioca pravnog lijeka kao kriterij za ocjenu trajanja suđenja u razumnom roku

Član 7. stav 1. tačka d) Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku pred Sudom Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 40/22)

Nema povrede prava na suđenje u razumnom roku u situaciji kada je parnična stranka koja traži ovu zaštitu svojim radnjama doprinijela činjeničnoj složenosti predmeta na način koji je direktno uticao na dužinu trajanja postupka.

Iz obrazloženja:

„Iz parničnog spisa proizilazi da se stanje predmeta ne može definisati kao redovni tok stvari budući da su odložena dva zakazana pripremna ročišta, prvi uz saglasnost, a drugi na traženje tužitelja koji su proširili tužbu na još pet tuženih podneskom od 15.3.2022. godine. Nadalje, proizilazi da su novonaznačeni tuženi izražavali protivljenje na proširenje tužbe podnesima koji su kontinuirano prispijevali u spis i bili osnov za donošenje rješenja od 15.9.2022. godine, 15.9.2022. godine 9.11.2022. godine na koja su tužitelji izjavljivali žalbe. Pri tome Sud je donio rješenja od 25.10.2022. godine o odbacivanju dopune žalbe i rješenjem od 5.4.2023. godine novčano kaznio prvotužitelja zbog vrijeđanja suda i sudije, na koje je izjavljena žalba. Kontinuitet donošenja rješenja i izjavljenih žalbi opravdava postupanje Suda jer je nakon prijema posljednje žalbe dostavio spis na odlučivanje drugostepenom sudu, što nalaže i načelo ekonomičnosti jer bi postupci nesumnjivo duže trajali da su dostavljani drugostepenom sudu nakon prijema svake pojedine žalbe. Time nije prihvatljiv navod žalitelja da je parnični sud neopravdano zadržao predmet godinu i po dana do dostavljanja na odlučivanje o žalbama.

Iz predmeta spisa proizilazi da su tužitelji svojim radnjama doprinijeli činjeničnoj složenosti predmeta kontinuiranim dostavljanjem podesaka, zahtjeva, intervencija, informacija. Tako je 30.9.2022. godine podneskom zahtijevano da tužitelj devetomjesečni sin stupi u parnicu na strani tužitelja. Neki od dostavljenih podnesaka nisu u vezi s parnicom kao podnesak od 18.10.2022. godine s obavijesti o nezakonitom postupanju Općinskog suda u Čitluku, podnesak od 27.2.2023. godine da se okonča izvršni postupak koji traje pet godina, uz podnesak od 26.6.2023. godine dostavlja zahtjev Općinskom

sudu u Čapljini za dostavu podataka, podnesak od 27.6.2023. godine uz zahtjev MUP-u HNK za dostavu vozačke dozvole tužitelja, podnesak od 6.6.2023. godine o nezakonitom postupanju Tužilaštva HNK itd. Stanje spisa ukazuje da tužitelj u vrlo kratkim razmacima, kontinuirano, dostavlja podneske u spis, vrlo često faksom isti podnesak po tri puta, svakih nekoliko minuta, te da je svaki od ovih podnesaka evidentiran u protokolu Suda i uložen u spis. Dostavljeni podnesci su urgencije za postupanje, za nastavak postupka, prijedlozi za preispitivanje procesnih radnji, zahtjevi za vršenje funkcije nadležnosti suda, zahtjev za isključenje postupajućeg sudije, obraćanje sudiji i predsjedniku Suda, više puta dostavljanje novih dokaza i niz drugih podneska s različitim zahtjevima. Na ovaj način tužitelj je doprinio činjeničnoj složenosti predmeta na način koji je direktno uticao na dužinu trajanja postupka, koji zaključak ne mijenja ni činjenica da parnični sud nije odlučio o dvije privremene mjere.“

(Iz rješenja Suda Bosne i Hercegovine, broj: S1 3 P 046397 23 Zupž 2 od 1.11.2023. godine)

3. UPRAVNO PRAVO

3.1. MATERIJALNO PRAVO

3.1.1. Uslovi za dodjelu izbjegličkog statusa i statusa supsidijarne zaštite

Član 19. i 22. Zakona o azilu („Službeni glasnik BiH“, br.11/16)

Bračni status i djeca koje je tražilac azila stekao nakon ulaska u zemlju u kojoj traži azil, nisu zakonom propisani osnov za sticanje izbjegličkog statusa i statusa supsidijarne zaštite, nego su činjenice koje stranac može koristiti u postupcima pokrenutim za ostvarivanje drugih prava koja mu pripadaju po važećim zakonima.

Iz obrazloženja:

Zakonom propisani uslovi za dodjelu izbjegličkog statusa i pružanje supsidijarne zaštite propisani članom 19. i 22. Zakona o azilu ne odnose se na novostečeni bračni status tražioca azila i maloljetna djeca koje je tražilac azila stekao nakon ulaska u zemlju u kojoj traži azil. Time je upravno vijeće pravilno zaključilo da ove okolnosti nisu od značaja na odluku o dodjeli azila, nego da su od značaja u drugim postupcima koje tužilac kao stranac može ostvariti prema odgovarajućim zakonskim propisima.

Iz navedenih razloga navodi zahtjeva ne utiču na pravilnost i zakonitost pobijane odluke, to je i odlučeno kao u izreci presude primjenom odredbe člana 54. stav 1. Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10).

(Presuda Apelacionog upravnog vijeća Suda BiH, broj S1 3 U 045124 23 Uvp od 30.5.2023. godine)

3.1.2. Uslovi za skraćenje ili ukidanje mjera zabrane ulaska i boravka stranca na teritoriju Bosne i Hercegovine

Član 105. stav 3. Zakona o strancima („Službeni glasnik BiH“, broj 88/15)

Član 6. stav 3. i 7. tačka b) Pravilnika o nadzoru i udaljenju stranaca s teritorije BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 278/16)

Član 8. i 10. Zakona o zaštiti tajnih podataka („Službeni glasnik BiH,“ broj 54/5 i 12/09)

Kod procjene zahtjeva stranca za skraćenje ili ukidanje zabrane ulaska i boravka u BiH primat imaju sigurnosni razlozi organa za sprovođenje zakona i nacionalni interese u odnosu na stepen integrisanosti stranca u BiH i prava na porodični život.

Iz obrazloženja:

„U obrazloženju navedenih rješenja, koje razloge je u potpunosti kao pravilno prihvatilo i vijeće za upravne sporove u pobijanoj presudi, u potpunosti su dati razlozi kojima je navedeno na koji način je utvrđeno da tužitelj predstavlja prijetnju sigurnosti. Ovo stoga što se radi o povjerljivim podacima sa oznakom povjerljivosti, a u smislu člana 11. Zakona o zaštiti tajnih podataka („Službeni glasnik BiH“, broj 54/5 i 12/09) iz kojih jasno proizilazi da sva lica koja imaju zakonsko ovlaštenje za pristup tajnim podacima imaju obavezu da kao tajnu čuvaju podatke sve do skidanja s njih oznake tajnosti. Ograničenja u pogledu prezentiranja tužitelju ovih dokaza pribavljenih u postupku i obrazloženju osporenog rješenja proizilaze iz odredbi člana 8. i 10. Zakona o zaštiti tajnih podataka, te člana 72. stav 4. Zakona o upravnom postupku. Članom 10. Zakona o zaštiti tajnih podataka je propisano da je pristup tajnim podacima moguć samo uz uslove utvrđene zakonom i drugim podzakonskim propisima izdatim na osnovu zakona.

Prava stranca na slobodu kretanja mogu biti djelimično ili potpuno ograničena, u skladu s odredbama Zakona o strancima i to članom 8. u mjeri koja je neophodna u demokratskom društvu u interesu državne ili javne sigurnosti pa stoga sigurnosnu provjeru za stranca s ciljem utvrđivanja razloga sigurnosti BiH, provodi Obavještajno-sigurnosna agencija BiH, koja svoj rad obavlja u skladu s odredbama Ustava Bosne i Hercegovine, uključujući i odredbe Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda i njenih protokola te međunarodne ugovore i sporazume koje je Bosna i Hercegovina potpisala ili im pristupila. U skladu sa članom 5. ovog Zakona, Agencija je odgovorna za prikupljanje obavještajnih podataka u vezi s prijetnjama po sigurnost Bosne i Hercegovine kako unutar tako i van BiH, njihovo analiziranje i prenošenje ovlaštenim zvaničnicima i tijelima navedenim u članu 6. stav 5. ovog Zakona, kao i za prikupljanje, analiziranje i prenošenje obavještajnih podataka s ciljem pružanja pomoći ovlaštenim službenim osobama kako je to definisano Zakonom

o krivičnom postupku u Bosni Hercegovini te ostalim nadležnim tijelima u BiH, kada je to potrebno radi suzbijanja prijetnji po sigurnost BiH.

Vijeće za upravne sporove je ispitalo pravilnost zaključaka Obavještajno-sigurnosne agencije BiH neposrednim uvidom u dostavljeni spis sa oznakom „povjerljivo“ i tako stečena saznanja cijeno u odnosu na činjenicu na kojima se zasniva osporavano rješenje i zaključilo da postoje dovoljno ozbiljne pretpostavke za utvrđivanje postojanja prijetnje nacionalnoj sigurnosti i da osnovana rješenja nisu zasnovana na proizvoljnim i paušalnim zaključcima.

Osim toga, akti Obavještajno-sigurnosne agencije BiH osim što su bili dostupni Sudu, bili su na određen način dostupni i podnosiocu zahtjeva jer prema evidenciji o izdatim dozvolama za pristup tajnim podacima Sektora za zaštitu tajnih podataka – Državnog sigurnosnog organa, Ministarstva sigurnosti BiH, u Bosni i Hercegovini postoji pet advokata kojima je shodno odredbama Zakona o zaštiti tajnih podataka izdata sigurnosna dozvola za pristup tajnim podacima.

Tačno je da je članom 105. stav 3. Zakona o strancima propisano da period zabrane ulaska i boravka određen rješenjem o protjerivanju, na zahtjev stranca može biti skraćen ili zabrana ulaska ukinuta, ali samo u slučaju kada su ispunjeni sljedeći uslovi: kada je strancu mjera protjerivanja izrečena prvi put i kada je stranac dobrovoljno napustio Bosnu i Hercegovinu i snosio sve troškove vezane za proceduru povratka u državu uobičajenog mjesta boravka. Međutim, odlučna činjenica je ta da je Pravilnikom o nadzoru i udaljenju stranca sa teritorije Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj 28/16) i to članom 6. stav 7. tačka b) propisano da, iako su ispunjeni uslovi iz stava 3. ovog člana Pravilnika, zahtjev za skraćivanje ili ukidanje mjere zabrane ulaska i boravka odbit će se ako se radi o strancu koji predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti Bosne i Hercegovine.

Ova odlučna činjenica je pravilno utvrđena i kod takvog utvrđenja pravilno je primijenjeno materijalno pravo kada je odlučeno da nisu ispunjeni uslovi propisani navedenim odredbama za udovoljavanje zahtjevu tužitelja za skraćivanje perioda zabrane ulaska i boravka u BiH. Osim toga, osporavana odluka cijeno je i okolnosti koje se odnose na tužiteljev porodični status, jasno dajući zaključak da je miješanje u privatni i porodični život tužitelja izvršeno u skladu s interesima države i njene nacionalne sigurnosti. Dakle, upravno vijeće

je raspravilo razloge donošenja osporavanih rješenja u odnosu na povredu prava pojedinca na porodični život, značaj javnog interesa u odnosu na prava pojedinca i uvažavanja činjenice stepena integrisanosti podnosioca zahtjeva i zaključka da procjena sigurnosnih razloga organa za sprovođenje zakona ima primat u odnosu na stepen inegriranosti stranca u BiH.

Apelaciono vijeće smatra da je vijeće za upravne sporove Suda BiH u pobijanoj presudi na pravilan i zakonit način zaključilo da u konkretnom slučaju nisu povrijeđena prava tužioca propisana navedenim zakonima i odredbama Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda i njenih protokola, pravo na slobodu i sigurnost, odnosno slobodu kretanja, a koja su zagarantovana Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i Ustavom BiH, iz razloga što je pitanje kretanja stranaca javni domen države i njenih organa i da se ograničenje kretanja u zakonom predviđenoj proceduri, u konkretnom slučaju, ne može smatrati povredom navedenih prava, jer je država imala u konkretnom slučaju pravo da prema tužiocu preduzme zakonom propisane mjere, odnosno ograniči kretanje, tj. izrekne mjeru protjerivanja sa zabranom ulaska i boravka u Bosni i Hercegovini u određenom trajanju.

(Presuda apelacionog upravnog vijeća Suda BiH, broj S1 3 U 044070 23 Uvp od 28.2.2023. godine)

3.1.3. Zaštita ličnih podataka

Član 3. stav 1. alineja 1. Zakona o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“, broj: 49/06, 76/11 i 89/11)

Državni organi obavljanjem poslova iz svoje nadležnosti dužni su voditi računa o principu zaštite ličnih podataka, a kada obradu ličnih podataka nalaže javni interes, dužni su voditi računa o pravičnoj ravnoteži između dva legitimna cilja.

Iz obrazloženja:

„Apelaciono vijeće prihvata kao pravilne zaključke upravnog vijeća date u presudi da postupak obrade podataka tužitelj, Centralna izborna komisija

BiH, nije izvršila na zakonit način, što je pravilno utvrđeno i u pobijanoj odluci tužene Agencije za zaštitu ličnih podataka BiH. Naime, iz stanja spisa proizilazi da objavljeni izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH sadrži lične podatke u smislu člana 3. stav 1. alineja 1. Zakona o zaštiti ličnih podataka („Sl. glasnik BiH“, br. 49/06 sa izmjenama). Navođenjem imena i prezimena lica, grada ili opštine u kome birač ima boravak u BiH, države u kojoj privremeno boravi, uz datum i godinu rođenja, predstavlja informacije iz kojih se može utvrditi identitet osobe.

Tužitelj, Centralna izborna komisija BiH, prema odredbi člana 3.6. Izbornog zakona („Sl. glasnik BiH“, br. 23/01 sa izmjenama) odgovaran je za tačnost podataka i ažurnost Centralnog biračkog spiska. Prema odredbi člana 3.1. stav 1. Centralni birački spisak, kao i izvod iz spiska su javni, dok član 3.11. navedenog Zakona obavezuje Centralnu izbornu komisiju da kod stavljanja na uvid javnosti sadržaja, vodi računa o principu zaštite ličnih podataka u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka. Dakle, za ispunjavanje nadležnosti tužitelja propisanih zakonom nije bilo nužno da se objave lični podaci birača u obimu kako je to učinjeno u Izvodu iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH, niti je objavljivanje zasnovano na legitimnom cilju, kako je to pravilno zaključeno u osporavanoj odluci tužene, što je prihvatilo i upravno vijeće u presudi čije se preispitivanje zahtjeva.

Legitimitet radnjama tužene ne daju ni navodi zahtjeva o javnom interesu za objavljivanje ličnih podataka birača registrovanih za glasanje izvan BiH koji se ogleda u sprečavanju podnošenja prijave bez znanja ili mimo volje glasača. Ovo iz razloga jer i prema zaključku ovog vijeća, Centralna izborna izborna komisija BiH treba da pronađe mehanizam za sprečavanje zloupotreba podnošenja prijave za glasanje izvan BiH, a ne da se ovaj postupak obezbjeđuje isključivo reakcijom glasača čije pravo je zloupotrebjeno, a koju povredu je utvrdio nakon što su objavljeni njegovi lični podaci koji ga nesumnjivo identifikuju. Ovaj razlog ne podržava ni stanje spisa iz koga proizilazi da je tužena preuzela postupanje po službenoj dužnosti nakon što je zaprimila dvije prijave lica koja su podnijela zahtjev za ostvarivanje prava za glasanje izvan BiH i jedan zahtjev za informaciju o osnovu objavljivanja ličnih podataka. Odluka čije se preispitivanje zahtjeva na pravilan i zakonit način ispitala je pravičnost ravnoteže između dva legitimna cilja, stavljanje sadržaja na uvid javnosti uz princip zaštite ličnih podataka i prava na zaštitu ličnog i privatnog života nosioca podataka. Prihvatanjem razloga datih u osporavanom aktu koji su

rukovodili tuženu kod utvrđenja da je tužitelj nezakonito obradio lične podatke lica koja su ostvarila pravo na glasanje izvan BiH, Sud je odlučio saglasno pravnom stavu Suda Evropske unije u predmetima broj C-37/20 i C-601/20 da pravo pristupa javnosti neovisno o legitimnom interesu može potencionalno kršiti prava zajamčena članom 7. i 8. EK.

(Presuda apelacionog upravnog vijeća Suda Bosne i Hercegovine, broj: S1 3 U 038648 23 Uvp od 30.3.2023. godine)

3.1.4. Pravo pristupa informacijama

Član 8. Zakona o slobodi pristupa informacijama („Službeni glasnik BiH“; broj: 28/00, 45/06, 102/09 i 62/11)

Član 5. Zakona o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“, broj: 49/06, 76/11 i 89/11)

Član 10. Odluke o Centralnom registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u BiH („Službeni glasnik BiH“; broj: 49/19)

Javni organ bez izričite saglasnosti nosioca podataka nije ovlašten za objavljivanje ili dostavljanje podataka koji su pod njegovom kontrolom ako se zahtjev za dostavu podataka zasniva isključivo na ličnom interesu tražioca podataka.

Iz obrazloženja:

„Pravilan je zaključak vijeća za upravne sporove ovog suda kada prihvata kao pravilno i zakonito rješenje tužene kojim je odbijen zahtjev tužitelja za pristup informacijama jer se radi o ličnom podatku osobe D. A. u smislu odredbe člana 8. Zakona o slobodi pristupa informacijama („Službeni glasnik BiH“, broj: 28/00, 45/06, 102/09. i 62/11, u daljem tekstu ZOSPI), člana 5. Zakona o zaštiti ličnih podataka („Sl. glasnik BiH“, br. 49/2006,76/2011,89/2011), te člana 10. Odluke o Centralnom registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u BiH („Sl. glasnik BiH“, br. 44/19, u daljem tekstu Odluka CRK). Iz stanja spisa proizlazi da je tužitelj od Centralne banke BiH tražio podatke o zatvorenim i otvorenim računima za fizičko lice D. A. iz Sarajeva, a radi vođenja i okončanja parničnog postupka koji se vodi pred Općinskim sudom u Sarajevu u predmetu broj: 65 0 P 621545 16 P, tužiteljice D. A. iz Sarajeva protiv tuženog, D. S. iz Sarajeva, radi utvrđenja i podjele bračne stečevine.

Naime, iz obrazloženja osporenog rješenja jasno proizlazi da kako se radi o ličnom podatku fizičke osobe D. A., isti ne može biti obrađen od strane Centralne banke, ne može biti ustupljen trećoj strani, niti može biti javno objavljen bez izričite saglasnosti nosioca podataka. Ovo iz razloga što traženi podaci predstavljaju informacije koje uključuju isključivo lične interese koje se odnose na privatnost trećeg lica, te samim tim ne postoji javni interes za objavu predmetnih podataka.

Prema odredbi člana 4. ZOSPI, svako fizičko i pravno lice ima pravo pristupa informacijama koje su pod kontrolom javnog organa, a svaki javni organ ima odgovarajuću obavezu da objavi takve informacije. Navedeno pravo pristupa informacijama podliježe samo formalnim radnjama i ograničenjima, kako je to utvrđeno zakonom u odredbama članova od 5. do 8. navedenog Zakona. Izuzetak od objavljivanja informacija se utvrđuje na osnovu ispitivanja svakog pojedinačnog slučaja i to samo u slučajevima kad javni organ utvrdi da se radi o izuzetku u smislu člana 6, 7. ili 8. ovog Zakona, za cijelu informaciju ili dio informacije, i odredi, nakon obavljenog ispitivanja javnog interesa u smislu člana 9., da objavljivanje informacije nije od javnog interesa.

U konkretnom slučaju, tužitelj je od tužene zahtijevao pristup informacijama koje su pod njenom kontrolom, a koje, prema ocijeni i apelacionog vijeća, po svojoj prirodi sadrže podatke i informacije koje podliježu izuzecima u vezi s funkcijama javnih organa i koje predstavljaju izuzetak kod zaštite privatnosti (član. 6. i 8. ZOSPI u Bosni i Hercegovini). Naime, iz stanja predmetnog spisa proizilazi, da se radi o podacima koji predstavljaju lični podatak treće osobe D. A. budući da se zahtjev odnosi na podatke o zatvorenim i otvorenim računima navedene osobe, a koji podatak ne može biti obrađen od strane tužene – Centralne banke bez izričite saglasnosti nosioca podatka, kao i da ne može biti ustupljen trećoj strani, niti može biti javno objavljen bez saglasnosti nosioca podatka, odnosno u konkretnom slučaju bez saglasnosti D. Suprotno shvatanju tužitelja, pravilan je zaključak tuženog organa da traženi podaci ne predstavljaju informacije od javnog interesa, već očito predstavlja informacije koje uključuju isključivo lične interese koje se odnose na privatnost trećeg lica, te samim tim ne postoji javni interes za objavu predmetnih podataka, da bi javni organ bio dužan da takve informacije učini dostupnim trećim licima bez bilo kakvih ograničenja. Posebno se ističe da tužena Centralna banka BiH vodi registar kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica – CRK. Ista primjenom člana 10. Odluke o centralnom registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica

može dostaviti podatke iz CRK-a samo na osnovu pisanog zahtjeva zakonom ovlaštenih organa radi obavljanja poslova iz njihove nadležnosti utvrđene zakonom. Stoga pravna i fizička lica mogu podnijeti zahtjev tuženoj samo za dobivanje vlastitih ličnih podataka. Prema tome, u predmetnom slučaju, tužitelj je u toku parničnog postupka u vezi s podjelom bračne stečevine imao mogućnost da zahtjeva od Općinskog suda Sarajevo gdje je podnesena tužba, da zatraži podatke navedene u zahtjevu koji se odnose na drugo lice – stranku u parničnom postupku, jer je u tom slučaju sud koji vodi predmetni postupak zakonom ovlašteni organ.

(Presuda apelacionog upravnog vijeća Suda BiH, broj S1 3 U 039665 22 Uvp od 13.3.2023. godine)

3.1.5. Povrat više uplaćenih indirektnih poreza

Član 229. stav 1. i 2. Zakona o carinskoj politici BiH („Službeni glasnik BiH“, broj:58/15)

Član 37. Zakona o postupku indirektnog oporezivanja („Službeni glasnik BiH“, broj: 89/05 i 100/13)

Član 1. stav 2. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj: 44/03 i 32/13)

Član II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine (pravo na imovinu) i član 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Postupak povrata uplaćenih indirektnih poreza (carine, PDV-a i putarine) provodi se prema odredbama Zakona o postupku indirektnog oporezivanja, dok se pravo na isplatu kamata na vraćeni iznos ostvaruje na način propisan zakonom koji reguliše svaki pojedini indirektni porez.

Iz obrazloženja:

“Odredbom člana 229. stavom 2. Zakona o carinskoj politici BiH je određeno: „Uvozne ili izvozne dažbine vraćaju se ili se odustaje od njihove

naplate nakon podnošenja zahtjeva odgovarajućem carinskom uredu u roku od tri godine od dana kada je dužnik bio obaviješten o iznosu tih dažbina.“

Ovo apelaciono vijeće nalazi da je tužitelj u konkretnom slučaju vodio postupak u kojem je tražio povrat nezakonito naplaćenih dažbina, pa je njegov zahtjev, trebalo razmatrati u skladu s odredbama Zakona o postupku indirektnog oporezivanja BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 89/05 i 100/13), jer se u konkretnom slučaju radi o nezakonito naplaćenom indirektnom porezu (carini, PDV-u i putarini).

Odredbom člana 1. stav 2. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj: 44/03 i 32/13) je propisan pojam indirektnih poreza, te je navedeno sljedeće: „U smislu ovog Zakona, pojam indirektni porez odnosi se na uvozne i izvozne dažbine, akcize, porez na dodatu vrijednost i sve druge poreze zaračunate na robu i usluge, uključujući i porez na promet i putarine“, a Zakonom o postupku indirektnog oporezivanja uređuje se postupak utvrđivanja, naplate i kontrole indirektnih poreza i poreski prekršaji. U slučaju da su odredbe drugih zakona u suprotnosti s odredbama ovog zakona, primjenjuju se odredbe ovog zakona (član 1. i 2. Zakona o postupku indirektnog oporezivanja). Nadalje, odredbom člana 15. ovog Zakona je određeno da će UIO nakon poravnania drugih obaveza obveznika indirektnih poreza izvršiti povrat svih neosnovano izvršenih uplata poreskom obvezniku za indirektni porez ili njegovim nasljednicima. Povrat neosnovano izvršenih uplata vrši se po službenoj dužnosti ili na zahtjev obveznika indirektnih poreza ili njegovog nasljednika, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva ili od dana kada UIO utvrdi neosnovano izvršenu uplatu. Dakle, naprijed citiranim odredbama je propisano u kojem roku je tužena dužna izvršiti povrat. Kada je u pitanju računanje zastarnog roka, tj. roka u kojem obveznik može zahtijevati povrat po osnovu indirektnog poreza, povrat neosnovane uplate ili troškova garancije, ovaj rok je određen članom 36. istog Zakona, kojim je propisano da pravo obveznika da zahtjeva povrat po osnovu neosnovano plaćenog indirektnog poreza zastarijeva protekom roka od pet godina. Rok za povrat neosnovano plaćenog poreza se računa od dana nakon što je izvršeno neosnovano plaćanje (član 37. Zakona).

Dakle, ovo apelaciono vijeće prihvata kao osnovane navode tužitelja da se odredbe Zakona o carinskoj politici u pogledu računanja zastarnog roka u konkretnoj situaciji nisu mogle primijeniti, te smatra važnim ukazati da je pitanje povrede prava na imovinu poreskog obveznika, u situaciji kada ima „legitimno

očekivanje“ da će mu biti isplaćena tražena zakonska kamata na neosnovano naplaćene indirektno poreze, razmatrao Ustavni sud BiH u predmetu broj: AP-4436/19 od 23.6.2020. godine, a na što tužitelj i zahtjevom ukazuje. U navedenoj stvari Ustavni sud je usvojio apelaciju poreskog obveznika Volkswagen d.o.o. Vogošća i utvrdio povredu apelantovog prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Ustavni sud u obrazloženju navedene odluke navodi: „Ustavni sud zapaža da se apelant tokom postupka neuspješno pozivao na odredbe Zakona o postupku indirektnog oporezivanja, smatrajući da su upravo odredbe tog zakona relevantne u njegovom slučaju, jer on nije ni podnio zahtjev za povrat dažbina u smislu člana 229. stav 2. Zakona o carinskoj politici BiH. Imajući u vidu okolnosti konkretnog slučaja i činjenicu da se veći dio nezakonito naplaćenih dažbina odnosio upravo na iznos PDV-a, Ustavni sud smatra da se na odredbama Zakona o postupku indirektnog oporezivanja i to članu 16. stav 1., moglo utemeljiti ‘legitimno očekivanje’ apelanta da će mu biti isplaćena tražena zatezna kamata. Shodno navedenom, slijedi da apelant u konkretnom predmetu uživa garancije prava na imovinu iz člana II/3. k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.“
(Presuda apelacionog upravnog vijeća Suda BiH, broj : S1 3 U 039970 23 Uvp od 24.4.2023. godine)

3.1.6. Kršenje odredbi Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija

Član 5. stav 2, 3. i 6. Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija („Službeni glasnik BiH“; broj: 3/16); Član 5. stav 2. Smjernica za primjenu Kodeksa

Povreda odredbi Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija cijeni se na osnovu načina obrade i prezentovanja teme radi utvrđivanja postojanja minimuma izbalansiranosti i nepristrasnosti, ponuđenog različitog mišljenja i da li je omogućeno da gledalac stekne potpunu sliku o prezentovanoj informaciji i ima mogućnosti formiranja vlastitog suda.

Iz obrazloženja:

„Iz predmeta spisa proizilazi da je tužena, inicirana dostavljenim prigovorima, po službenoj dužnosti pokrenula postupak ocjene sadržaja priloga koji je tužena emitovala u informativnom programu Dnevnik 2 dana 4.3.2019. godine. Nadalje, proizilazi da je tužena rješenjem br. UP 1-03-29-5-856/19 od 30.9.2019. godine utvrdila odgovornost tužitelja za kršenje člana 3. stav 1. i 4, člana 5. stav 2. i 3., člana 17. stav 4. Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija, za koja kršenja je izrečena jedinstvena novčana kazna u iznosu od 12.000,00 KM.

Protiv navedenog rješenja tužitelj je izjavio žalbu koja je odbijena rješenjem tužene broj UP 2-03-29-7-17/19 od 11.2.2021. godine, a izrečena novčana kazna je preinačena u jedinstveni iznos od 7.000,00 KM.

Presudom upravnog vijeća, čije se preispitivanje zahtjeva, odbijena je tužba za poništenje navedenih rješenja tužene na osnovu utvrđenja da su tokom prvostepenog i drugostepenog postupka utvrđene sve relevantne činjenice. Analizirajući predmetni prilog, vijeće za upravne sporove je zaključilo da prilikom obrade i prezentovanja teme nije obezbjeđen neophodan minimum izbalansiranosti i nepristrasnosti, niti je ponuđeno različito mišljenje na osnovu koga bi gledalac stekao potpuniju sliku o prezentovanoj informaciji i na taj način formirao vlastiti sud. Također, upravno vijeće je zaključilo da je u spornom prilogu određeni broj žrtava doveden u kontekst s počiniocima napada, da nije zaštićena privatnost određenog broja žrtava i da je emitovanjem izjave pravomoćno osuđenog lica odgovornost za događaj na Tuzlanskoj kapiji povrijeđeno dostojanstvo žrtava.

Upravno vijeće je ispitalo sve činjenice na osnovu kojih je u pobijanim odlukama utvrđeno kršenje osnovnih principa propisanih u članu 3. stav 1. i 3. Kodeksa, člana 5. stav 2. i 3. o pravičnosti i nepristrasnosti, te član 17. stav 4. o zaštiti privatnosti. U pobijanoj presudi raspravljena su bitna obilježja kršenja odredbi Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija (Sl. glasnik BiH, br. 3/16) u odnosu na utvrđeno činjenično stanje i za utvrđenja upravnog vijeća dato je jasno i argumentovano obrazloženje koje proizilazi iz stanja spisa i primijenjenih odredbi materijalnog prava. Pri tome cijenjeni su svi razlozi pobijanja navedeni u tužbi i apelaciono upravno vijeće nije našlo povredu postupka koji je prethodio donošenju presude na koje se u zahtjevu ukazuje.

Postojanje povrede pravila postupka apelaciono vijeće nije utvrdilo ni tokom postupka koji je provela tužena, jer je u prvostepenom postupku činjenično stanje pravilno utvrđeno i cijenjeno je izjašnjenje tužitelja, a drugostepeni organ je cijenio sve navode žalbe i donio odluku u skladu sa članom 233. stav 3. ZUP-a (Sl. glasnik BiH, 29/02-53/16).

U zahtjevu za preispitivanje sudske odluke ponavljaju se navodi iz izjašnjenja tužitelja, kao i razlozi iz tužbe na osnovu kojih je pobijana pravilnost i zakonitost odluka tužene. Dakle, zahtjev sadrži iste razloge u pogledu utvrđenog činjeničnog stanja, utvrđenja o povredama Kodeksa i nejednakog postupanja, koje su pravilno raspravljene u presudi upravnog vijeća i odlukama tužene. Stoga navodi zahtjeva za preispitivanje odluke apelacionom upravnom vijeću ne daju razloge za drugačiji ishod konkretnog upravnog spora i neosnovano ukazuje da zaključak upravnog vijeća o ugrožavanju autoriteta Suda Bosne i Hercegovine nije raspravljen u pobijanim odlukama tužene, budući da se obrazloženje drugostepene odluke tužene referisalo i na ove okolnosti.“

(Presuda apelacionog upravnog vijeća Suda BiH, broj: S1 3 U 040401 23 Uvp od 5.7.2023. godine)

3.2. PROCESNO PRAVO

3.2.1. Status stranke u upravnom postupku

Član 41. Zakona o upravnom postupku („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 29/02 sa izmjenama)

Kod odlučivanja da se dodijeli status stranke u upravnom postupku, uz ocjenu uslova propisanih procesnim zakonom, potrebno je cijeniti i karakter postupka u kome se zahtijeva dodjeljivanje statusa stranke primjenom odredbi *lex specialis*, propisa koje na nivou Evropske unije regulišu ovu oblast, te standarda iz referentnih odluka međunarodnih sudova za utvrđenje postojanja pravnog interesa.

Iz obrazloženja:

Ispitujući pobijanu odluku u granicama zahtjeva, shodno članu 53. Zakona o upravnim sporovima BiH, apelaciono upravno vijeće je cijenilo pravilnost i zakonitost pobijane presude upravnog vijeća kojom je tužba uvažena.

Po mišljenju apelacionog upravnog vijeća, vijeće za upravne sporove Suda Bosne i Hercegovine kod odlučivanja da dodijeli tužitelju status stranke pogrešno je primijenilo član 62. i 63. Zakona o upravnim sporovima. Ovo je posljedica propusta u ocjeni činjenica utvrđenih u upravnom postupku radi preispitivanja ispunjavanja uslova za učestvovanje u postupku primjenom člana 41. Zakona o upravnom postupku, ocjene karaktera postupka u kome se zahtijeva svojstvo stranke primjenom odredbi *lex specialis*, odredbi koje na nivou Evropske unije regulišu ovu oblast, te standarda iz referentnih odluka međunarodnih sudova za utvrđivanje postojanja pravnog interesa.

Odredba člana 43. stav 7. Zakona o konkurenciji propisuje obavezu tuženom da se u svrhu ocjene datog slučaja može koristiti sudskom praksom Evropskog suda pravde i odlukama Evropske komisije i stoga ovo vijeće za pravilnost odlučivanja u ovom sporu smatra nužnim ukazati na sljedeće:

Kontrola koncentracije između privrednika regulisana je Uredbom Vijeća Evrope broj 139/2004 od 20.1.2004. godine koju je Bosna i Hercegovina dužna primjenjivati stupanjem na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa

Evropskom unijom. Član 18. stav 3. Uredbe propisuje pravo Komisije ukoliko smatra potrebnim da sasluša i druga pravna lica koja pokažu dovoljno interesa. Tumačenje položaja trećih, zainteresovanih strana, u postupku koncentracije i njihovog pravnog interesa dato je u presudi Prvostepenog suda Evropske zajednice u predmetu T-102/96 *Gencor LTD protiv Komisije Evropske zajednice*. U navedenoj presudi pod tačkom 143. izražen je pravni stav da u skladu sa članom 18. Uredbe preduzetnici, treće osobe, koje nisu stranke u koncentraciji treba smatrati strankama izravno zainteresovanim za odluku Komisije ukoliko imaju dovoljan interes, ukoliko im odluka koju Komisija namjerava usvojiti nanosi štetu, te imaju ista procesna prava kao i stranke koncentracije. Ukoliko odluka Komisije nije takve prirode da bi negativno uticala na preduzetnika koji nije stranka koncentracije ti bi preduzetnici imali pravo biti saslušani u mjeri u kojoj mogu dokazati postojanje dovoljnog interesa kako je navedeno tačkom 144. presude koja navodi da je ovaj pravni stav u skladu sa praksom Suda i Prvostepenog suda.

Time referentna praksa Evropskog suda pravde, koju je tužena bila dužna primjenjivati, učešće trećih lica u koncentraciji uslovljava položajem izravno zainteresovane strane koja taj status stiče dokazivanjem tog interesa i mogućom štetom koja mora nastati usvajanjem odluke o koncentraciji. Ovakvo tumačenje uslova za ostvarivanja prava trećih lica za učešće u postupku koncentracije zasniva se na istim elementima na kojima se zasniva i pravni interes lica da učestvuje u upravnom postupku radi zaštite svojih prava ili pravnih interesa propisan odredbom člana 41 Zakona o upravnom postupku (Sl. glasnik BiH, 29/02 sa izmjenama).

Dakle, nesumnjivo proizilazi pravo tužitelja da ukoliko dokaže postojanje pravnog interesa da u postupku koncentracije može učestvovati kao stranka, što je kao pravni stav izraženo i u odluci upravnog vijeća Suda Bosne i Hercegovine koja je prethodila postupku koji je okončan obavješću o neusvajanju zahtjeva. Izraženi pravni stav prihvatilo je i upravno vijeće u presudi koja je predmet preispitivanja, nalazeći pravni interes u samoj činjenici postojanju direktnog i prepoznatljivog konkurentnog odnosa između tužitelja i učesnika koncentracije, činjenici da bi odluka o odobravanju koncentracije rezultirala očitom prednošću konkurenta i eventualnom štetom za tužitelja, što opravdava učešće tužitelja u postupku radi zaštite njegovih prava i pravnih interesa.

(Presuda apelacionog upravnog vijeća Suda Bosne i Hercegovine, broj S 13 u 038507 21 Uvp od 23.2.2022. godine)

3.2.2. Sudska taksa u postupcima dodjele azila

Član 10. stav 1. *alineja 6 Zakona o sudskim taksama u postupcima pred Sudom BiH*

Tražitelju azila u sudskim postupcima pripada pravo na oslobađanje od plaćanja troškova sudske takse primjenom Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. godine, budući da važeći zakonski propisi ovu oblast nisu posebno regulisali.

Iz obrazloženja:

„Zakon o azilu ne propisuje da su podnosioci azila oslobođeni troškova plaćanja sudske takse. Odredbe člana 10. stav 1. alineja 6. Zakona o sudskim taksama u postupku pred Sudom Bosne i Hercegovine (Sl. glasnik BiH, 39/03 i 77/20) propisuju oslobađanje od plaćanja takse stranih državljana i stranih država ako je to predviđeno međunarodnim ugovorom ili pod uslovima reciprociteta. U konkretnom slučaju osnov za raspravu o zahtjevu za oslobađanje od plaćanja sudske takse jedino može biti međunarodni ugovor i to Konvencija o statusu izbjeglica iz 1951. godine koja u članu 16. stav 2. propisuje da izbjeglica u državi ugovornici u kojoj ima uobičajeno boravište uživa isti postupak kao i njen državljanin u pogledu pristupa sudovima, uključujući pravnu pomoć i oslobađanje od *cautio judicatum solvi*. Kako državljaninu BiH zbog lošeg imovnog stanja, po članu 10. stav 1. alineja 5 Zakona o sudskim taksama u postupku pred Sudom BiH, pripada pravo na oslobađanje od plaćanja takse, to pravo pripada i azilantu pod istim uslovima. Tužitelj je takav zahtjev podnio koji je apelaciono vijeće usvojilo primjenom člana 337. Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH, koji se prema odredbi člana 65.a) Zakona o upravnim sporovima shodno primjenjuje. Tužitelj uz prijedlog nije podnio dokaze o imovnom stanju, međutim, vijeće je smatralo da činjenica lošeg imovnog stanja migranta koji nema zaposlenje ima karakter notorne činjenice koju ne treba dokazivati.

(Presuda apelacionog upravnog vijeća Suda BiH, broj S1 3 U 045124 23 Uvp od 30. 5.2023. godine)

3.2.3. Odlaganje izvršenja konačnog upravnog akta u postupcima javne nabavke

Član 115. stav 4. Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“, broj 39/14)

Prilikom odlučivanja o zahtjevu za odgodu izvršenja konačnog upravnog akta u postupcima javnih nabavki primijenit će se odredbe Zakona o javnim nabavkama kao *lex specialis* zakon koji na drugačiji način propisuje pitanje odgađanja izvršenja u odnosu na odredbe zakona o upravnim sporovima.

Sud cijeni javni interes i nastupanje štete koja nastaje odgađanjem izvršenja u odnosu na predmet javne nabavke, a ne da li je šteta nastala ugovornom organu ili učesniku javne nabavke.

Iz obrazloženja:

„Odlučujući o osnovanosti zahtjeva za odgodu izvršenja vijeće za upravne sporove ispitalo je da li su ispunjeni kumulativni uslovi propisani članom 115. stav 4. Zakona o javnim nabavkama cijeneći da li je odgađanje izvršenja protivno javnom interesu i da li odgađanje izvršenja može izazvati štetu ugovornom organu ili učesniku u postupku javnih nabavki.

Međutim, citirana odredba pogrešno je tumačena od vijeća za upravne sporove budući da član 115. stav 4. Zakona o javnim nabavkama propisuje da će sud odgoditi izvršenje konačnog upravnog akta cijeneći javni interes i štetu koju bi odgađanje izvršenja moglo izazvati. Dakle, ne cijeni se šteta koja nastaje ugovornom organu ili učesniku javne nabavke, kako to pogrešno tumači upravno vijeće u odluci čije se preispitivanje zahtijeva. Pravilnim tumačenjem navedene odredbe za odgađanje izvršenja odluke tužene cijeni se javni interes i nastupanje štete koja nastaje odgađanjem izvršenja u odnosu na predmet javne nabavke.

Prilikom odlučivanja upravno vijeće je primijenilo i odredbu člana 18. Zakona o upravnim sporovima BiH (Sl. glasnik BiH, 19/02 sa izmjenama) koja reguliše odgađanje izvršenja do konačne odluke suda upravnog akta bi izvršenje nanijelo tužiocu štetu koja se ne može popraviti, a odgađanje izvršenja

nije protivno javnom interesu, niti bi se nanijela šteta protivnoj stranci. Dakle, citirana odredba odgodu izvršenja cijeni prema šteti koja može nastati za tužitelja, nije protivna javnom interesu i ne nanosi veću štetu protivnoj strani.

Međutim, u konkretnom sporu nema mjesta primjeni odredbe člana 18. ZUS-a budući da je na drugačiji način pitanje odgađanja izvršenja propisano članom 114. stav 4. Zakonom o javnim nabavkama, koji se kao *lex specialis* isključivo primjenjuje kod odlaganja izvršenja odluka tužene“.

(Presuda apelacionog vijeća Suda BiH, broj S1 3 U 046033 23 Uvp od 12.9.2023. godine)

4. POSTUPAK PO IZBORNIM ŽALBAMA

4.1. Karakter oglašavanja na društvenim mrežama tokom trajanja izborne šutnje

Član 7.4. stav 1. tačka 3. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 23/01-67/22)

Svaka objava kandidata na društvenoj mreži Facebook u vrijeme trajanja izborne šutnje karakteriše se kao promocija kandidata s ciljem uticaja na birače u periodu kada je zabranjeno javno oglašavanje, pa čak i kada ne sadrži program političkog subjekta.

Iz obrazloženja:

U konkretnom slučaju, uvidom u spis predmeta i dostavljeni screenshot objave s društvene mreže Facebook, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je utvrdila da je KOALICIJA UJEDINJENI (NIP-NS-SDP) i kandidat ispred Koalicije UJEDINJENI odgovorni jer se Adnan Bjelić kandidat ove Koalicije na Prijevremenim izborima 2023. godine dana 5.2.2023. godine na svom Facebook profilu javno politički oglašavao u vrijeme trajanja izborne šutnje, odnosno u vrijeme kada je zabranjeno vođenje izborne kampanje i javno oglašavanje, čime je prekršio pravila ponašanja u periodu koji počinje 24 sata prije otvaranja biračkih mjesta i traje do njihovog zatvaranja.

Odredbom člana 7.4. stav (1) tačka 3) Izbornog zakona BiH je propisano da u periodu koji počinje 24 sata prije otvaranja biračkih mjesta i traje do njihovog zatvaranja, političkim strankama, koaliciji/ama, listama nezavisnih kandidata i nezavisnim kandidatima i kandidatima na listama pripadnika nacionalnih manjina zabranjeno je učešće u javnim političkim aktivnostima što uključuje, ali se ne ograničava, između ostalog, samo na sljedeće: korištenje domaćih i međunarodnih sredstava komunikacije s ciljem uticaja na birače.

Nužno je istaći da je Centralna izborna komisija BiH uvidom u dostavljeni screenshot objave s društvene mreže Facebook utvrdila da je Adnan Bjelić, kandidat navedene Koalicije koji je kao takav ovjeren za učešće na Prijevremenim izborima 2023, godine, dana 5.2.2023. godine u 11,20 sati, na svom Facebook profilu vodio izbornu kampanju u vrijeme trajanja izborne šutnje, kada je zabranjeno vođenje izborne kampanje i javno oglašavanje, čime je prekršio pravila ponašanja u periodu koji počinje 24 sata prije otvaranja biračkih mjesta i traje do njihovog zatvaranja iz člana 7.4. stav (1) tačka 3) Izbornog zakona BiH.

Naime, iz teksta objave „Građanska dužnost obavljena! Pozivam sve moje sugrađane da iskoriste svoje pravo ali i obavezu, da izađu na izbore i da glasaju po svojoj savjesti“, proizilazi nesporna činjenica koja pokazuje promociju kandidata s ciljem uticaja na birače u periodu kada je zabranjeno javno oglašavanje, jer je putem društvene mreže kandidat Adnan Bjelić objavio svoju fotografiju s biračkog mjesta iznad koje je u opisu naveden tekst i na taj način indirektno pozvao birače da glasaju za njega.

Imajući u vidu navedeno, ne mogu se prihvatiti žalbeni navodi kojim se ukazuje da je u pitanju uopšten poziv na obavljanje građanske dužnosti i zakonskog prava na glasanje, pogotovo kada se ima u vidu činjenica da je objava bila u periodu izborne šutnje, kada je zabranjeno korištenje i domaćih i međunarodnih sredstava komunikacije. Osim toga, animiranje birača žalitelj je mogao vršiti prije početka izborne šutnje. Tačno je da objava ne sadrži program političkog subjekta, ali to ne znači da nije bilo izborne kampanje.

(Rješenje apelacionog upravnog vijeća, broj S 1 3 Iž 045653 23 Iž od 17.5.2023. godine)

4.2. Javno izražavanje koje ima karakter govora mržnje

Član 1.1.a stav 1. tačka 20. i član 7.3. stav 1. tačka 7. Izbornog zakona BiH („Službeni glasnik BiH”, broj 23/01-67/22)

Za utvrđenje da li određeno izražavanje u javnom prostoru, ili prenošeno u javnom prostoru, ima karakter govora mržnje, nužno je izvršiti analizu sadržaja govora, te imati u vidu ciljeve koji se žele postići.

Iz obrazloženja:

Centralna izborna komisija BiH je cijenila izjašnjenje političkog subjekta SNSD-Milorad Dodik, te cjelokupni sadržaj govora Milorada Dodika (od 11:23 do 19:28 min) te donijela pobijanu odluku broj: 05-1-07-5-4112/22 od 13.6.2023. godine, kojom je odbila prigovor i u obrazloženju navela da je pregledom govora zaključila da se ne može podvesti pod definiciju govora mržnje propisanim Izbornim zakonom.

Žalba političkog subjekta Stranka demokratske akcije-SDA osnovano ukazuje da se rješenje o odbijanju prigovora zasniva na paušalnim razlozima odlučivanja.

Prema odredbi člana 1.1.a stav 1. tačka 20. Izbornog zakona (Sl. glasnik BiH, 23/01-67/22) govor mržnje je svaki oblik javnog izražavanja ili govora koji izaziva ili potiče, mržnju, diskriminaciju ili nasilje protiv bilo kojeg lica ili grupe lica, na osnovu rase, boje kože, nacionalnosti, pola ili vjere, etničkog porijekla ili bilo koje druge lične karakteristike ili orijentacije koja potiče na diskriminaciju, neprijateljstvo ili nasilje.

Iz zakonske definicije govora mržnje proizilaze i karakteristike ove pojave, a to su da se radi o javnom govoru, izrečenom u javnom prostoru ili proširenom u javnom prostoru putem medija. Nadalje, proizilazi da je cilj takvog izražavanja da napadne, obezvrijedi, uvrijedi i ponizi određena društvena skupina ili njene pripadnike koji moraju biti prepoznatljivi po određenoj karakteristici zbog koje se izvrgavaju govoru mržnje, pa stoga se u izražavanju ne mora imenovati lice ili grupu lica protiv kojih je usmjeren. Kao ciljevi govora mržnje nije samo uvrijediti pripadnike određene skupine, nego njene pripadnike zastrašiti, segregirati od drugih članova društvene zajednice, stvoriti snažan uticaj na socijalne odnose, pa čak i potaknuti na nasilje.

Dakle, za utvrđivanje da li određeno izražavanje u javnom prostoru ili preneseno u javnom prostoru ima karakteristike govora mržnje, sadržaj govora treba višeslojno analizirati cijeneći oblike u kojima se ostvaruje, kao i željene ciljeve.

U konkrentom predmetu izražavanje kandidata za predsjednika Republike Srpske, u vrijeme izbornog procesa, preneseno s gostovanja u emisiji televizijske stanice susjedne države, koja je dostupna i građanima BiH, nije podvrgnut bilo kakvoj analizi. Obrazloženje ožalbene odluke osim citiranja zakonske odredbe koja definiše govor mržnje ne daje bilo kakve razloge na osnovu kojih je CiK zaključio da sadržaj govora ne može podvesti pod zakonom propisanu definiciju.

Iz navedenih razloga, apelaciono vijeće je žalbu uvažilo i pobijanu odluku poništilo u cjelosti i vratilo na ponovni postupak primjenom odredbe člana 81. stav 1. Zakona o upravnim sporovima („Sl.glasnik BiH“, broj 19/02- 74/10).

(Rješenje apelacionog upravnog vijeća, broj S 1 3 IŽ 045950 23 IŽ od 21.9.2023. godine)

4.3. Odgovornost članova biračkih odbora za pravilnost rezultata izbora

Član 2.20. stav 1. i član 19.8. stav 1. stav 2. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, broj 23/01-67/22)

Odgovornost članova biračkih odbora za pravilnost izbornih rezultata zasniva se na zakonskom ovlaštenju da rukovode radom biračkog mjesta, osiguravaju tajnost i pravilnost glasanja, te evidentiraju izborne rezultate na glasačkom mjestu.

Iz obrazloženja:

Iz stanja spisa proizilazi da je naknadnim brojanjem glasačkih listića na biračkom mjestu 155A021A na kome je žalitelj bio član biračkog odbora u Osnovnoj izornoj jedinici Mostar, utvrđeno da je birački odbor na dan održavanja Lokalnih izbora 2020. godine u obrascu za zbirne rezultate za Nivo gradske izborne jedinice 199 i Nivo izborne jedinice gradskog područja 2 (Stari Grad) pogrešno unio broj osvojenih glasova za pojedine kandidate političkog subjekata Koalicija za Mostar 2020-SDA, SBB, DF, SBiH, BSP i S.H. Na ovaj način birački odbor nije tačno evidentirao u obrascu za zbirne rezultate važeće glasove po političkim subjektima, a što je svojim potpisom potvrdio žalitelj, što je imalo za posljedicu nemogućnost utvrđivanja stvarnih rezultata glasanja i predstavlja povredu člana 5.25. Izbornog zakona BiH.

Žalitelj je učestvovao u popunjavanju obrazaca i svojim potpisom sa ostalim članovima biračkog odbora potvrdio izjavu da brojevi tačno odražavaju aktivnosti brojanja na tom biračkom mjestu. Prema članu 2.20. stav 1. Izbornog zakona birački odbor neposredno rukovodi radom biračkog mjesta, osigurava tajnost i pravilnost glasanja i evidentiranja rezultata glasanja na biračkom mjestu. Upravo na citiranoj odredbi i činjenici da je bio član biračkog odbora zasniva se odgovornost žalitelja pošto navedena zakonska norma predviđa nedjeljivu odgovornost članova biračkog odbora za pravilnost brojanja i utvrđivanja rezultata glasanja.

(Rješenje apelacionog upravnog vijeća, broj S 1 3 Iž 045733 23 Iž od 26.5.2023. godine)

4.4. Obaveza političkih stranaka i nezavisnih kandidata za podnošenja finansijskog izvještaja

Član 15.1. stav 1. i član 19. stav 1. tačka g) („Službeni glasnik BiH“, broj 23/01-67/22) i člana 12. stav 3. Zakona o finansiranju političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj 95/12 i 41/16)

Politička stranka i nezavisni kandidat koji učestvuju na izborima za organe vlasti Bosne i Hercegovine na svim nivoima krše odredbe Izbornog zakona BiH ukoliko ne podnese finansijski izvještaj Centralnoj izbornoj komisiji BiH u vrijeme podnošenja prijave za period koji počinje tri mjeseca prije podnošenje prijave, te ukoliko u roku od 30 dana od objavljivanja izbornih rezultata u Službenim novinama BiH ne podnesu finansijski izvještaj za period od dana podnošenja prijave za ovjeru do dana ovjere rezultata izbora.

Iz obrazloženja:

Odredbom člana 15.1. stav 1. Izbornog zakona BiH propisano je da politička stranka i nezavisni kandidat koji učestvuju na izborima za organe vlasti BiH na svim nivoima dužni su u vrijeme podnošenja prijave za ovjeru za učešće na izborima CIK-u BiH podnijeti finansijski izvještaj za period koji počinje tri mjeseca prije dana podnošenja prijave za ovjeru. Osim toga, u roku od 30 dana od dana objavljivanja izbornih rezultata u Sl. glasniku BiH, podnosi se finansijski izvještaj za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere izbornih rezultata.

Odredbom člana 18. Zakona o finansiranju političkih stranaka propisano je da politička stranka podnosi poseban finansijski izvještaj za period izborne propagande na način kako je utvrđeno Izbornim zakonom BiH.

Odredbom člana 5. stav 1. Pravilnika o predizbornim i postizbornim finansijskim izvještajima nezavisnih kandidata („Sl. glasnik BiH“, br. 10/18 i 5/22 – u daljem tekstu Pravilnik) je propisano da finansijske izvještaje iz člana 3. stav 1. Pravilnika, nezavisni kandidati podnose na obrascima utvrđenim ovim Pravilnikom.

Uvidom u spis predmeta ovo vijeće je zaključilo da je CIK BiH pravilno utvrdio da je žalitelj odgovoran za nepravilnosti učinjene iz gore navedenih odredbi Zakona o finansiranju političkih stranaka Pravilnika i Izbornog zakona BiH, iz razloga što nije u roku od 30 dana od dana objavljivanja izbornih rezultata u Sl. glasniku BiH podnio postizborni finansijski izvještaj za Lokalne izbore 2020. godine za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata izbora. Iz tog razloga je pravilno odmjerena visina novčane kazne za opisani prekršaj u iznosu od 500,00 KM, primjenom odredbe člana 15. stav 2. i primjenom člana 19. stav 1. tačka g) Izbornog zakona BiH, a koja visina kazne predstavlja minimum kazne koja se može izreći za učinjeni prekršaj.

Neosnovan je žalbeni razlog da je žalitelj već dostavio finansijski izvještaj prije izbora i prikazao svoje materijalno stanje, a da nije bio upoznat s obavezom dostavljanja izvještaja i nakon izbora. Ovo iz razloga što nepoznavanje odredbi Zakona o finansiranju političkih stranaka („Sl.glasnik BiH“, broj 29/02,12/04,88/07,93/09,41/13 i 53/16), kao i odredbi navedenog Pravilnika i Izbornog zakona BiH, ne oslobađaju odgovornosti žalitelja kao nezavisnog kandidata u pogledu svoje obaveze dostavljanja finansijskog izvještaja na propisanim obrascima, a ne u obliku izjave ili izjašnjenja, kako je to žalitelj učinio. Napomene radi, u slučaju da žalitelj nije imao nikakve finansije za provođenje kampanje, ne oslobađa žalitelja obaveze podnošenja navedenog izvještaja iz razloga što se u navedenom izvještaju troškovi mogu prikazati kao „0 KM“.

(Rješenje Apelacionog upravnog vijeća broj S 1 3 Iž 045743 23 Iž od 25.5.2023. godine)